

ISSN 1857-0798

NOI

REVISTĂ PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI

MOŞUL STILAT

Valentina MOISEI, cl. a VII-a
Școala de Arte Plastice N. Moisei, Telenești

Cu iarna asta vreau să mă refac
Și să mă reclădesc din temelie.

pag. 1-5

Pentru rușinea aceasta mă rog
diminețile. Poate rușinea aceasta se
lipește de inima mea. Poate se pre-
face la masa de scris într-o pasare,
care zboară sus, în Deal, la picioarele
tatei și-și face cuib fericit.

pag. 24, 31

Unele ziduri conțin bolovani imenși
de granit, șlefuiți ideal și aşezăți în
aşa mod încât între ei nu încape nici o
foaie de hîrtie.

pag. 28

Încearcă să devii om în gînduri și
în fapte. Și nu uita, oamenii au fost
conceputi ca să fie buni. E simplu!
Confortul pe care îl ai cu eul tău va
dicta aspirațiile de mai departe.

pag. 34

**februarie
2, 2016**

REFLEXIE ÎN OGINDĂ

Sub zîmbetul fermecător,
Sub haina neagră și stilată,
N-are decît un suflet gol
Și-o inimă tare, de piatră.

I-s ochii verzi, pătrunzători,
Plini doar de ură și tristețe.
Și totuși sănătate fermecători,
Căci din greșeli au să învețe.

În chipul ei îi văd puterea,
Iar slăbiciunea e-n trecut,
În glas răsună-adânc tăcerea,
Căci a pierdut tot ce-a avut.

Priveam la ea cu-n fel de milă,
Cu-n sentiment deloc plăcut.
Fără să știu că în oglindă
Pe mine însămi m-am văzut.

Marinela LUPUȘOR, cl. a IX-a
Cobani, Glodeni

ALTER EGO

Valerie TUDOR

LITERATURA ÎNTRU VIS ȘI REALITATE

Nelea COGÎLNICEAN, cl. a XII-a (Bălți). Lucrările cu tentă socială luncă într-un stil publicistic nu întotdeauna susținut artistic în măsura cuvenită, pe alocuri confuz. Aceasta se referă, în primul rînd, la poemul *Suflet de român*.

Marinela LUPUȘOR, cl. a IX-a (Cobani, Glodeni). Rămîne valabilă notița din ediția anterioară a poștei literare. E de remarcat, totuși, deschiderea sinceră și nervul dezgolit al ultimelor texte.

Vlad BADRAJAN (Chișinău). E de neînțeles cum pot coabita, între copertele aceluiași manuscris, texte bune (de ex.: *Două cîrduri de păsări albastre*) cu texte aproape ininteligibile (de acestea sînt mai multe). Oricum, asistăm la o fierbere, la o operație pe cord deschis.

Rosa LUPAN, cl. a IX-a (Colibași, Cahul). Poezia e cursivă, inspirată. Așteptăm și alte lucrări.

Maria BORZIN, cl. a VIII-a (Căușeni). Meditații cvasifilosofice interesante. Încearcă să abordezi și alte teme.

La Bardar, Ialoveni, se pare că s-a mutat din capitală centrul eseisticașcolare. De data aceasta de aici ne-ai sosit eseuri de calitate semnate de **Liliiana LUCHIȚĂ**, cl. a IX-a, **Victoria SAVA**, 14 ani și **Adelina BIVOL** (Bardar, Ialoveni). Temele sînt alese astfel încît există posibilități vaste de desfășurare și dezvoltare a lor. Este pusă în funcție imaginea, sînt formulate teze uneori plauzibile, altelei

ușor provocatoare. Textele beneficiază de un limbaj elevat. Eseul **Adelinei Bivol**, *Viața e dură, să nu ne amăgim*, dincolo de unele stîngăcii de expresie, rupe cercul eseurilor descriptive, fără de vervă și pune tranșant problema ieșirii din „raiul” copilăriei/adolescenței și intrării în „rîul” tumultuos și nelipsit de pericole al vieții.

Tatiana BALAN, cl. a VIII-a (Slobozia, Ștefan-Vodă). Eseul ar putea fi plasat la capitolul *Memorii*, cu toate că încă nu ai atins vîrstă acestui gen literar. Este vorba de o fereastră deschisă spre lumea miraculoasă a copilăriei. Detaliile conturate franc reconstituie atmosfera care, probabil, persistă în sufletul fiecăruia dintre cititori.

Cătălina NICHITA (Colibași, Cahul). Ingenios este pusă problema apropierii de Dumnezeu, și credinței fără de care societatea își pierde identitatea și sensul major. Este o direcție în care merită să continui investigațiile.

Mihaela RENIȚĂ, cl. a VI-a (Mingir, Hincești). Prin eseul propus ne oferi o întoarcere poetică în copilărie și în toamnă. Începutul e promițător.

Nu numim autorii cu lucrări ocasionale sau modeste, totodată, sfătuindu-i să insiste și să revină.

Vă dorește inspirație și succes

Leo BORDEIANU

ÎNCĂ O ZI

Cu iarna astă vreau să mă refac
Și să mă reclădesc din temelie.
Aștept pînă la prima vijelie
Și pustiirea cerului opac.

Cu iarna astă vreau să mă preschimb.
Cînd fulgii vor porni să delireze,
Îi vor urma-n vîrtejul de geneze
Și voi sacrificia un ultim nimb.

Vă trebui ninsoarea grea să cadă,
Pe-nfiorarea aprigă a cărnii.
Voi deveni și eu copilul iernii.
Mă voi preface-n omul de zăpadă.

În albul meu nebun te voi iubi,
Tinînd ascunse valsul și cuțitul
Și îmi voi cere singură sfîrșitul –
Să mă topesc, cînd tu îmi vei zîmbi.

Crina SNEGUR, cl. a XII-a
Cubolta, Singerei

Zîmbind, vezi binele în orice,
Chiar dacă nu-i pasă nimănui.
Vezi apocalipsa, sperînd la o nouă zi,
Chiar de boala se reflectă în ochii căprui.

Se preling picături pe recele asfalt,
Toți se ascund de ploaia grea,
Dar tu zîmbești...
Și ca un fluture dansezi prin ea.

Toți critică părinții –
Tu, te bucuri că-i mai poti vedea!
Chiar de se usucă seva din tine,
Pînă la ultimul fior iubești viața!

Cad fluturii... avînd de trăit încă o zi...
Se stinge ziua chiar dacă-i dimineață...
Ca niciodată ochii îți lucesc,
Dar îi închizi cu zîmbetul pe față.

Nelea COGÎLNICEAN, 19 ani
Colegiul Pedagogic Ion Creangă, Bălți

ÎNGER

Ești un înger, o lumină,
Eu – a ta durere fină.
Ești o lacrimă, o viață,
Eu – parfum ascuns în ceată.

Liliana RECEAN, 15 ani
Mîndic, Drochia

UNITI DE ACELAȘI SÎNGE

Eu – un Eminescu,
mereu aș simți:
Freamătu Codrilor,
ce-au înfruntat atîtea vijelii;
Murmurul izvorului,
ce-nvie cînd e primăvară,
ce-amortește cînd iarna vine;
Tristetea frunzei,
de vînt bătută atîtea veacuri.
Proslăvi-aș pînă-n ceruri
în sacre versuri seculare,
acest popor:
călcat de mulți străini,
asuprit de mulți tirani...

Eu – un Alecsandri,
mereu mi-ar zvîncni în inimă
doina cea de jale,
doina cea de haiducie.
Aș cînta-o-n Codrul mare;
pe la săzători aș plînge-o;
aș dezmembră turmele pe deal
cu versurile ei
închinat poporului român...

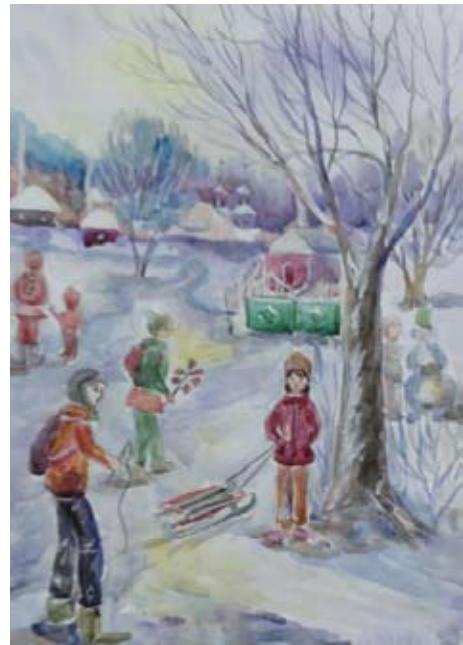
Eu – un Iorga,
Vai! Ce istorie aș ști:
zbuciumată și bogată
cu domnițe și cu domni,
cu haiduci vitejii
și cu multe bătălii.
Aș transmite-o mai departe
în conștiința urmașilor mei...

Eu – un Ștefan cel Mare:
Aș pune spada la hotare,
pieptul la cetăți;
Aș ridica întreg poporul
pentru a apăra acest pămînt
plîngind atîția ani;
Aș căuta în credință
putere de reîmăltare
peste greutățile vieții...

Eu – un viitor individual!

Toți suntem diferenți,
dar uniti de același sînge
strămoșesc
Geto-Dac!

Ion BĂBĂLĂU, cl. a XII-a
L. T. N. Iorga, Chișinău

AMINTIRI DIN COPILĂRIE

Crina MARGARINT, 10 ani
Școala de Arte Plastice, Ungheni

MAGIA IERNII

Galina ISCRA, cl. a VII-a
Școala de Arte Plastice, Telenești

SFÎRȘIT DE IARNĂ

Sfîrșit de iarnă, anotimpul meu iubit.
Sfîrșit de frig, de dor, de seri geroase.
Atunci cînd mi-era cel mai trist, tu ai venit
Și zilele mi le-ai făcut mai luminoase.
Iubirea noastră a fost așa spontană,
Iubirea noastră ne-a schimbat profund.
Tu pentru mine ești un înger
Dintr-un vis de iarnă,
Cu tine într-o lume de iubire mă cufund.

Mihaela BURLAC, 17 ani
Cobani, Glodeni

E ATÎT DE TRIST ÎN SUFLET

Plîngînd, azi văd doar nouri,
Deasupra singuraticului meu suflet.
Cad ploi, se ivesc valuri și furtuni
Cu zale ruginite îmi îmbracă trist
Zbuciumatul meu suflet.
E iarnă pe cîmpuri, în case și-n suflet,
Mai ninge cu-o lacrimă, cu-n dor și cu-n plînset.
Și-aș vrea să văd o rază de soare
Deasupra lumii sufletului meu,
Să pot privi la ea surîzind
Și-n suflet să fie primăvară.

Rosa LUPAN, cl. a IX-a
Colibași, Cahul

IUBIND ÎN SĂLBĂTICIA URBANĂ

Niciodată nu a contat locul sau lumea mai mult decât iubirea. Iubind m-am răsculat împotriva mai multor dificultăți, iubind m-am regăsit pe mine.

Iubindu-te am îndrăgit lumea, am început să ador locuri și să mă gîndesc la ele ca fiind părți din mine. Iubind mi-am creat o aură asemenea stratului de ozon, menită să ne apere de rău.

Iubirea este cea mai grea artă și în același timp cea mai frumoasă, dacă știi să combini doi oameni simpli și să îi transformi în doi mari actori. Iubirea a fost dintotdeauna un impuls, asemenea unei înțepături de albină. Provoacă dureri insuportabile și în același timp vindecă. Am fost creați să iubim, ca să fim mai presus de orice, am fost creați ca pe parcursul vieții să ne căutăm jumătatea, pentru că viața noastră să prindă sens.

Drumul meu în viață mi-l faci tu, exist pentru a te căuta prin lume chiar dacă ești aici. În miezul zilei sănem doi străini privați de minunile dragostei, iar noaptea sănem două stele în mijlocul orașului ce încearcă să aprindă cerul. Uneori, pe cele mai înalte clădiri, alteori, pe cel mai înalt deal, cîteodată, în cele mai pașnice parcuri ne lăsăm purtați de valuri de iubire. Toate aceste locuri ne aparțin, însă în doi aparținem unui singur loc în care ne-am destăinuit pentru prima dată.

Într-o călduță bibliotecă te citeam prin cărți la celălalt capăt al mesei, pe cînd tu zdruncinai liniștea plăcută din acea încăperă, aşa ne-a fost să ne găsim. Două firi sălbatici, ascunse în trupuri firave incapabile să fugă. Mulți spun că ne lăsăm dragostea să țipe prea tare, însă noi amuțim în fiecare secundă deasupra unui trafic monstruos.

Înconjurați de această sălbăticie, ești singura ființă lîngă care totul dispără, în afară de iluzia unei povești nespuse în proces de creare. Mă orbești și îmi slăbești zi de zi vederea, strălucești mai tare decât milioanele de luminițe zărite prin geamurile apartamentelor. Tot ce ne este dat să auzim sănii mașini libere în noapte, care nu ne pot

FAVORITA

Adriana POPA, cl. a IV-a
Școala de Arte Plastice, Telenești

CUMETRII

Adriana GLIGOR, 10 ani
Școala de Arte Plastice, Soldănești

răni decât azul, însă noi sănem purtați de linii melodice care ne fac să dansăm lent. În această junglă de oameni, ne-am găsit noi să cucerim lumea în tacere, deranjați de voci, însă prea concentrați în iubire. Sănem aici că să ne încălzim unul pe altul, pe o bancă rece, sub privirile tuturor.

Deja nu mai contează nici locul, te-ăș aștepta oriunde, aș deveni oaspete al oricărei destinații de mîndă cu tine. Însă locul tău de veci este inima mea. În acest loc, cuprins de vraja visului, te aștepț să vii.

Victoria SAVA
Bardar, Ialoveni

DAR PENTRU DUMNEZEU

Sîntem niște făpturi binecuvântate de Dumnezeu. El ne-a dăruit o familie, el ne-a dăruit viață. Noi ne-am născut niște copilași smeriți, umili, cu o inimă curată, ca niște mielușei fără cusur. Însă umbra răului din această lume ne-a întunecat inimile. În fiecare zi, cu fiecare minciună spusă, cuvînt rău adresat celui de lîngă noi, ni se pătează inima.

Vreau să vă povestesc o întîmplare despre un băiețel pe nume Sorinel, care avea 12 ani. El, neastîmpărat, nu prea asculta de părinții lui, de profesori, spunea minciuni. Acest comportament a dus la pătarea încetul cu încetul a inimii lui, și apoi inima micuțului Sorin era tot mai neagră. Din cauza aceasta, pentru băiețel, și nu numai pentru el, ci și pentru toată lumea, veni Iisus Hristos pe Pămînt, unde s-a jertfit pentru noi. Dacă noi vom decide de a-L urma pe El și de a-I da inimioarele noastre, El le va curăța și le va face ca la început albe, fără cusur.

Cătălina NICITA
Colibași, Căhul

SIMFONIA AMINTIRILOR

Am terminat acum... Am vîrSAT și ultimul strop din sticla veche și prăfuită a gîndurilor, din sticla cu vinul alb al simțurilor, din cauza curgerii lente rămîne doar o picătură amară a sfîrșitului. Am atins acea sticlă rece și am golit-o de conținutul ei, un conținut perfect – un gînd, o trăire, un izvor de simțuri. Am așteptat săurgă și ultima picătură, ultima atingere a vechilor amintiri ce m-au mîngîiat cu lichidul lor rece, usturător. Am așteptat săurgă și ultima picătură, și ultima amintire, și ultimul impuls, și ultima forță.

Am vîrSAT ultima picătură din mine pe o clapă și unui pian ce nu-și mai are armoniile dulci, care, pînă nu demult, mă încîntau cu esența lor purpurie, prin atingerile lor delicate, veșnice. Am atins o clapă albă, o notă a inexistenței, o clapă care dă tonul uitării, pierderii unor picături noi din imagini difuze de trecere a timpului. Alta a căzut pe o clapă neagră: un sunet înfundat, puternic, ursuz. Un sunet ce m-a deșteptat. O notă simplă, joasă un început de viață.

Am șters acele picături prin atingerea grea a celor două clape. Acum există altceva, contopirea armonoasă a unei simfonii cu amintirile fluide, vechi ce s-au scurs pentru a întări un suflet. O simfonie care a căzut pe o foaie prăfuită. O Simfonie a amintirilor...

Maria CARAMAN, cl. a IX-a
Ursoaia, Căușeni

GEMENII

Olesea IUSICO, cl. a VII-a
L. T. M. Eminescu, Hîncești

TĂCERE. MINUT DE RECREARE

Pubîntelegi greu orice cuvînt. Pare-ți-se că nu mai știi ce să faci. Ai o singură dorință, de a zbura, de acolo, de sus. Și nu mai ai nici o idee de viață. Pare-ți-se că viitorul nu mai este. Dar de fiecare dată, stînd acolo sus, ceva te oprește, nu-ți permite să faci. Vrei, dar nu poti. Gîndit-ai prea mult asupra acestei idei. Înțelegi că ești un geniu. Înțelegi că tot ce ai avut să-prăbușit în mai puțin de o secundă!

Nu mai vrei, nu mai vrei nimic, vrei doar să deschizi ochii și să înțelegi că a fost doar un vis. Nu ai nici o emoție, ți-e amar pe suflet de la orice gînd. Te doare tot. Și înțelegi că viață nu mai are nici un sens.

Te faci puternic, dar, venind acasă și privind un filmulet, începi să plînge. Te retragi în tine. Nu mai crezi sau nu vrei să crezi. Ești dezamăgit, fără nici o putere, folosit, exploatat, exmatriculat din viață. Te porți dintr-o parte în alta. Și, lovindu-te de un perete, te ridici și te reîntorci la început, repetînd de mii de ori aceleași greșeli.

Și apoi, cînd din nou nu mai ai nici o idee de viață, iarăși stai acolo sus. Nu înțelegi ce faci, te prefaci că nu auzi, nu vezi. Și cu încetul te dezici de organele de simț. Și cu încetul înțelegi că ești pierdut. Și iarăși nu mai ai săcpare. Plutești pe aripile vietii. Pur și simplu trăiești.

Maria BORZIN, cl. a VIII-a
L. T. M. Eminescu, Căușeni

TOAMNA COPIILĂRIEI MELE

Frunze multicolore. Vînt răsunător. Murmur cristalin de ploacie. Cîntec de păsări. Da, e toamnă! E toamnă și-n sufletul meu, și-n inima mea. Apusul soarelui este unul încîntător. E o liniște nemărginită, care mă face să meditez. De undeva, aud sunetul viorii. E greierașul, virtuosul viorist! E incredibil cum o ființă atât de mică poate produce atât de mult sunet.

Miros o crizantemă, preferata mamei. Floarea este mai albă decît însuși albul. Miroșul îmbigator de fructe mă provoacă să le gust. Iau și mâninc o pară aurie, dulce și mustoasă. Aceasta este gustul toamnei, probabil. Privesc cum vîntul scutură ultimele frunze din copaci, ultimii fluturi galbeni, roșii și maronii. Se aştern lent, cu atită rafinament.

Noaptea se întindea grabnic. Privesc cum răsare luna, Regina Nopții. Atită frumusețe! Țese un păienjeniș de raze argintii care străbat cu atită ușurință printre trupurile copacilor goi. Vîntul mînă munții de nouri și descoperă noi constelații, apoi iar le acoperă. Frumusețea toamnei este una nostalgică. Toamna este un vis minunat ce va fi spulberat de frigul și răceala iernii.

Mihaela RENIȚĂ, cl. a VI-a
Mingir, Hîncești

VIAȚA E DURĂ, SĂ NU NE AMĂGIM

De mici copii trăim într-o lume perfectă, un tărîm al basmelor unde imposibilul este posibil. Mi-a apărut în minte perioada dificilă și dură, cînd știam ce înseamnă durerea și lipsa speranței, fiorul rece care îmi întretăia toate gîndurile. De ce nu m-ai marcat acele lucruri, de ce nu mă domină? De ce fiecare om poate să zîmbească după o lovitură? Pentru că a învățat să lupte și să nu se plângă de viața sa.

Sîntem creatorii propriului nostru univers. Da, viața e dură și nu trebuie să ne prefacem că totul este perfect. Frica, eșecurile, clipele apocaliptice pentru sufletul nostru și-au lăsat amprenta în trecut. Noi însă nu am ignorat loviturile sortii, din contra, le-am ținut piept și nu ne-am dat bătuți.

Cu toții ne maturizăm la un moment anumit. Ne amăgim cu diverse tablouri ale unei vieți de poveste. Trebuie să facem față duritatei vieții, să nu ignorăm aspectele dramatice, tragicе, ci, din contra, să le dăm puțină culoare. *Nimic nu-i mai de rîs ca plînsul/ În ochii unui luptător./ O luptă-i viața; deci te luptă/ Cu dragoste de ea, cu dor./ Pe seamă cui? Ești un nemernic/ Cînd n-ai un tel hotărîtor.* (George Coșbuc)

Adelina BIVOL
Bardar, Ialoveni

CE ÎÎ PLACE PEȘTELUI?

Peștele, ca și musafirul, e bun numai două zile.

Proverb indian

Dă-i unui om un pește și va fi sătul o zi întreagă: învață-l să pescuiască, și va fi sătul o viață întreagă.

Lao ZI

Cu peștele mic prinzi pe cel mare.

Peștii mari îi mânîncă pe cei mici.

Cu rîma mică se prinde peștele mare.

Proverbe românești

Peștii se prind cu undiță, iar oamenii cu vorba.

William SHAKESPEARE

Ne descurcăm ca peștii în apă. Tăcem!

Srba PAVLOVIĆ

Mulți oameni ies la pescuit fără să știe însă ce fel de pește vor să prindă.

Henry David THOREAU

Peștii mici se curăță prin simplă tăiere a capetelor.

Franjo VUKOJA

Cetățeanul între doi avocați e ca peștele între două mișe.

Benjamin FRANKLIN

Dacă îți poți binecuvînta trecutul, ești liber să-l părăsești. Nu poți însă să „îți lași năvoadele” și, în același timp, să iezi peștele cu tine. Cu vremea, peștele va putrezi și va lăsa un miros groaznic.

Paul FERRINI

Peștii mici laudă îngăduința năvodului.

Valeriu BUTULESCU

Ca să prinzi peștele ai nevoie de plasă, dar odată prinș peștele, plasele sănătate. E nevoie de cuvinte ca să exprimi ideile, dar odată ideile înțelese, trebuie să uiți cuvintele.

Huang TSE

Personal, iubesc căpsunile cu frișcă, dar peștii, nu știu de ce, preferă rîmele. Iată de ce eu cînd plec la pescuit, nu mă gîndesc la ce îmi place mie, ci la ce îi place peștelui.

Dale CARNEGIE

FII TU ÎNSUȚI

In ultimul timp lumea se teme să-și arate identitatea, unii ascunzîndu-se sub măști. Dar în viață nu întotdeauna trebuie să ascultă părerea tuturor, unii mereu te vor îndemna spre lucruri greșite. Încearcă TU să fii TU, nu te schimba pentru nimeni, ei nu se vor schimba pentru tine. Cine te va iubi o să te iubească aşa cum ești, nu va căuta schimbări de la tine. Fii natural, nu te complexa. Oricine dintre noi este original și genial, dar unii încearcă să se avînte prea tare, ei doresc mai mult decât au. Fii cel mai bun. Încearcă să luptă pentru demnitatea ta.

Nu căuta perfectiunea, ea nu există, încurajează-te zi de zi că ești cel mai bun. Petrece timpul pentru ceea ce îți place, nu pentru ceea ce ar trebui să-ți placă. Nu încerca să pari ceea ce nu ești. Nu copia pe alții, căci aceștia nu sunt mai buni decât tine. Nu fă ce face lumea, fii diferit, chiar dacă vei fi criticat. Nu-ți fie rușine de tine, de gîndurile tale, ce simți, ce vorbești. Corectează-te, nu aştepta să fii corectat de alții. Nu te lăsa învins, învinge-i TU pe ei!

Daniela GORGOS, cl. a IX-a „A”
Susleni, Orhei

**Oricît de frumos
ar răsări soarele, la
capăt de zi tot va tre-
bui să apună.**

Heinrich HEINE

SÎNTEM CINEVA?

Cine suntem noi, de fapt? Ce căutăm și ce găsim? Ce vrem și ce avem? Poate suntem oameni sau poate nu suntem? Cel puțin, cei care își bat joc de noi fără milă nu ne văd mereu ca fiind oameni. Se uită și se gîndesc la noi ca la păpuși cu care se joacă zilnic, ei fiind păpușarii. Noi suntem, de fapt, români. Căutăm speranță în fiecare lucru, dar am ajuns să găsim dezamăgire. Vrem tot ce e mai bun, vrem să ne fie bine, vrem o schimbare și nu avem nimic. Strigăm spre cei care ne-au furat tot ce am avut mai scump, tot ce a contat, de fapt, pentru noi, strigăm spre cei ce vor să ne lase fără de istorie și fără neam românesc, strigăm, dar nu îndeajuns de tare. Ei se întorc cu spatele la noi și se prefac că nu aud.

E timpul să schimbăm ceva, să arătăm că putem, că suntem puternici, că vom lupta pînă la ultima suflare la fel ca cei care au făcut-o înaintea noastră. Deșteaptă-te, românel și apără-ți onoarea călcătă-n picioare! E timpul să ne ridicăm deasupra celor ce ne-au umilit ani la rînd și să demonstrăm că suntem un popor, că suntem cei care vorbesc dulcea limbă română, că suntem urmașii lui Ștefan și că prin vene ne curge sânge românesc.

Cristina ROȘIOR, 15 ani
Bardar, Ialoveni

MASCA TIMPURILOR

Trăim timpuri deocheate, în care frumusețea interioară, bunătatea și omenia nu mai sunt apreciate la justă valoare, iar banii manipulează lumea, transformă oamenii în robii lor. Timpuri grele, în care bogățiile materiale atrag oamenii mai mult ca orice, iar averile sufletești fiind puse pe o balanță cu ele, fac mult mai puțin, prăfuindu-se undeva în adîncurile noastre. Si dacă un secol în urmă omul era apreciat după înțelepciune, atunci în zilele de

azi omul se apreciază după starea sa financiară, după îmbrăcămintă și înfățișare. Totul s-a schimbat...

Comunicarea reală e înlocuită cu cea virtuală, bunătatea devine o trăsătură rar întîlnită, iar egoismul devine ceva obișnuit. Oamenii tot mai des îmbracă măști de aur pentru a-și ascunde caracterul și ideile negre. Si totuși sper și nu încetez să-mi doresc ca oamenii să își schimbe atitudinea față de semenii lor și față de lumea ce-i înconjoară, să înțeleagă că aurul și banii sunt doar niște lucruri pămîntești. Si chiar dacă nu suntem idealii, trebuie să tinem să fim sinceri lăsînd măștile false, alungînd din noi lăcomia și devenind loiali și empatici.

Ruslana CABURGAN
Cioburciu,
Ștefan-Vodă

PE DUCĂ

Maxim TALPĂ, cl. a VIII-a
Bălănești, Nisporeni

INSCRIPTIE PE O FEREASTRĂ

CHESTIONAR

1. Ghici ghicitoarea mea: care sunt ochii casei?

2. Care fereastră din casa ta îți place mai mult?

3. Meditezi uitîndu-te prin geam? Ce urmărești?

4. Ce pui pe pervaz?

5. Ce simbolizează pentru tine o fereastră?

6. Cînd pleci seara la bunici sau la alte rude, te uiți de departe dacă e lumină în casă?

7. Cînd mergi în tren, autocar îți place să te așezi lîngă fereastră și să admiră priveliștile?

8. Iarna te uiți la ornamentele desenate de ger pe fereastră?

9. Îl mai pîndești pe Moș Crăciun la fereastră?

10. În localitatea ta s-au mai păstrat case cu ferestre mici, scojite?

11. Te-ai gîndit vreodată că există ferestre-povești sau ferestrelistorie, care poartă cu ele nostalgia mahalaiei, spaima războiului, sentimentul primei iubiri? Dar ferestre gurălive sau tăcute?

PARCĂ-A NINS CU DUMNEZEU

Opoveste cu bunici și nepoți mi-a fost dat să trăiesc. Unde mai pui că am putut să mă bucur și de prezența străbunicilor în viața mea. Povestea o păstrez cu mare grija. Ca să nu uit cumva urmele mele pe aici. Ca să nu uit dojana străbunicului cînd încercam să-i fur harburjii, că parcă așa erau mai buni. Ca să nu o uit pe neacă cum imi depără amintirile ei din Siberia. Ca să nu uit cum stătea peste mașina de cusut, pregătindu-mi batista care urma să meargă cu mine în clasa înfîii. Ca să nu uit cum își chemă bobocii. Ca să nu uit cum îmi închegă parte cu parte Abecedarul rufos din ziar. Ca să nu uit.

Răspunsurile la chestionarul din nr. 11, 2015 vin să depene amintiri și doruri.

5. Obînuiesc să-mi petrec vacanțele la bunici, mai ales că în mahalaua lor sunt mai mulți copii și e mai vesel.

10. Sunt convinsă că bunicii pot întruni calitățile unui părinte, profesor și prieten.

**Corina DEMENCIUC, cl. a VII-a
Heciu Vechi, Singerei**

4. Bunica mă dezmiardă în fel și chip, folosind cele mai frumoase calificative.

11. Părinții mei au avut grija ca eu să fiu cuminte chiar și atunci cînd bunicii sunt prin preajmă.

**Mihaela NECRUTU, cl. a VIII-a
Cuhureștii de Jos, Florești**

2. Regret că nu mi-am cunoscut bunicii, în schimb, am marele noroc să mă bucur de cele două bunicuțe care îmi binecuvîntează copilăria.

3. Iarna bunicuțele mele vin să stea la noi pentru a trece mai ușor peste noptile lungi și geroase.

6. Bunica Tamara mă vrea instruită, mă îndeamnă să fiu printre cei mai buni la învățătură, iar bunica Elena, avînd peste 90 de ani, mă învăță rugăciuni fără de preț.

9. Un dar scump pe care îl am de la bunica mea este icoana Sfîntului Nicolae, care are peste 150 de ani, și pe timpuri, pentru a o salva, a fost îngropată împreună cu alte bunuri ale familiei.

**Aliona CAZACU, cl. a VIII-a
Hagimus, Căușeni**

11. Doar bunicii ne dezmiardă atât de dulce, iar cînd sănem cu ei uităm de toate, chiar și de disciplină. Iar ei nu se supără.

**Daria TODOSII CIUC, cl. a V-a
Clocușna, Ocnița**

5. Vacanța de toamnă și de iarnă o petrec la bunicii mei, dar vara și primăvara sunt la Chișinău sau în Italia.

10. Un bunic mereu va rămîne așa cum a fost. Nimenei nu-l va putea înlocui, dar el va putea înlocui pe oricine.

**Ana-Maria URBINELLI, cl. a VIII-a
Cobani, Glodeni**

1. Din păcate, bunicii mei nu mai sunt în viață, ci doar în sufletul meu, de aceea mă bucur că am fost prima lor nepoată.

6. Chiar dacă nu uitam niciodată să dau binețe la oameni pe drum, bunica mea îmi amintea adeseori acest lucru.

7. Bunica mi-a vorbit doar despre perioadele fericite din viața ei, iar momentele dificile nu mi le-a destăinuit niciodată.

9. Cel mai valoros dar pe care mi l-au lăsat buncii sunt părinții mei.

**Maria BABCIENCO, cl. a VIII-a
Cuhureștii de Jos, Florești**

6. Cu ajutorul bunicilor am învățat să fac diferență între bun și rău, să respect oamenii, să ajut, să nu trădeze, să nu mint, să evoluez și să învăț din greșelile comise.

8. Bunicii îi scriu foarte des poezii și-i mulțumesc pentru tot ce a făcut pentru mine. Ea se emoționează și de fiecare dată plînge.

**Marinela LUPUȘOR, cl. a IX-a
Cobani, Glodeni**

1. Sunt și apătă nepoată pentru bunicii din partea mamei mele și prima nepoată a bunicilor după tată.

6. De la o bunică am învățat să croșetez, să împleteșc coșite deosebite. Cea de-a doua m-a îndrumat să gătesc bucate delicioase.

**Ruslana CABURGAN, 14 ani
Cioburciu, Ștefan-Vodă**

2. Locuim în casa bunicului dinspre tată. S-ar părea că trăim în lumi diferite: eu pe pămînt, bunicii mei – în ceruri, dar le sunt prezență prin tot ce mă-nconjoară: broderiile și covorul bunicii, obiectele luate în lemn de către bunic. Chiar și copaci din ogrădă vorbesc despre ei.

5. Vacanțele mi le petreceam împreună cu bunicul meu. Ne spunea povesti, cînta la acordeon... și-i mai plăcea bunicului caii. Cai precum avea el nu găseai în satele de primprejur.

6. N-a fost lucru pe care bunicul meu să nu-l poată face. Multe case din sat au ușile și ferestrele lucrăte de el. Era prieten și cu pietrele, cioplindu-le pe fiecare pînă obținea forma dorită.

**Maria REVENCU, cl. a X-a
Cobani, Glodeni**

DEŞERTĂCIUNEA UNUI VIS NOI O STROPIM CU LACRIMI

Alexei MATEEVICI

LIMBA NOASTRĂ

Limba noastră-i o comoară
În adîncuri înfundată
Un şirag de piatră rară
Pe moie revârsată.

Limba noastră-i foc ce arde
Într-un neam, ce fără veste
S-a trezit din somn de moarte
Ca viteazul din poveste.

Limba noastră-i numai cîntec,
Doina dorurilor noastre,
Roi de fulgere, ce spintec
Nouri negri, zări albastre.

Limba noastră-i graiul pînii,
Cînd de vînt se mișcă vara;
În rostirea ei bătrînii
Cu sudori sfîntit-au țara.

Limba noastră-i frunză verde,
Zbuciumul din codrii veșnici,

Nistrul lin, ce-n valuri pierde
Ai luceferilor sfeșnici.

Limba noastră-s vechi izvoade,
Povestiri din alte vremuri;
Si citindu-le-nșirate,
Te-nfiori adînc și tremuri.

Limba noastră îi aleasă
Să ridice slavă-n ceruri,
Să ne spui-e-n hram și-acasă
Veșnicele adevăruri.

Limba noastră-i limbă sfîntă,
Limba vechilor cazanii,
Care-o plîng și care o cîntă
Pe la vatram țăranii.

Dorul păcii și-al luminii
Știe-n cîntec să-l urzească

Fraților, vorbiți cu fală
Limba noastră românească!

Înviați-vă dar graiul,
Ruginit de multă vreme,
Stergeti slinul, mucegaiul
Al uitării-n care gema.

Strîngeți piatra lucitoare,
Ce din soare se aprinde
Si-ți avea în revârsare
Un potop nou de cuvinte.

Nu veți plînge-atunci amarnic,
Că vi-i limba prea săracă,
Si-ți vedea, cît e de darcic
Graiul țării noastre dragă.

Răsări-va o comoară
În adîncuri înfundată,
Un şirag de piatră rară
Pe moie revârsată.

Octavian GOGA

NOI

La noi sînt codrii verzi de brad
Si cîmpuri de mătasă;
La noi atîția fluturi sînt,
Si-atîta jale-n casă.
Privighetori din alte țări
Vin doina să ne-asculte;
La noi sînt cîntece și flori
Si lacrimi multe, multe...

Pe boltă, sus, e mai aprins,
La noi, bătrînul soare,
De cînd pe plaiurile noastre
Nu pentru noi răsare...
La noi de jale povestesc
A codrilor desisuri,
Si jale duce Murășul,
Si duc tustrele Crișuri.

La noi nevestele plîngînd
Sporesc pe fus fuiorul,
Si-mbrătișîndu-și jalea plîng
Si tata, și feciorul.

Sub cerul nostru-nduoșat
E mai domoală hora,
Căci cîntecelile noastre plîng
În ochii tuturora.

Si fluturii sînt mai sfioși
Cînd zboară-n zări albastre,
Doar roua de pe trandafiri
E lacrimi de-ale noastre,
Iar codrii ce-nfrătiți cu noi
Își infioară sînul
Spun că din lacrimi e-mpletit
Si Oltul biet, bătrînul...

Avem un vis neîmplinit,
Copil al suferinții,
De jalea lui ne-au răposat
Si moie, si părintii...
Din vremi uitate, de demult,
Gemînd de grele patimi,
Deșertăciunea unui vis
Noi o stropim cu lacrimi...

Vasile ALECSANDRI

TRECEȚI BATALIOANE (ARDEALUL)

Treceți batalioane române Carpații
La arme cu frunze și flori!
Ne-așteaptă izbînda, ne-așteaptă și frații
Cu inima la trecători!

Ardealul, Ardealul, Ardealul ne cheamă,
Nădejdea e numai la noi!
Sărută-ți, copile, părinții și frații
Ș-apoi să mergem la război.

'Nainte, 'nainte cu sabia-n mînă
Să trezem hotarele vechi!
Să trezem Carpații, ne trebuie Ardealul,
De-ar fi să ne-ngropăm de vii!

'Nainte, căci apa, pămîntul și cerul
Și Dumnezeu este cu noi,
Români înainte, cu focul în mînă,
Să tragem hotarele noi.

Ciprian PORUMBESCU

TRICOLORUL

Trei culori cunosc pe lume
Și le țin ca sfînt odor.
Sînt culori de-un vechi renume
Amintiri de-un brav popor.

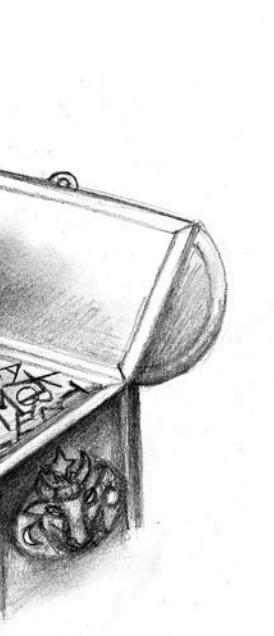
Roșu-i focul ce-mi străbate
Inima plină de dor
Pentru sfînta libertate
Și al patriei amor.

Auriu ca mîndrul soare
Fi-v-al nostru viitor,
Pururea eternă floare
Și cu luciu nepieritor.

Iar albastru e credința
Pentru țară, ce-o nutrim.
Credincioși fără schimbare
Pîn' la moarte o să-i fim!

Pîn' pe cer și cît în lume
Vor fi aste trei culori,
Vom avea un falnic nume
Și un falnic viitor.

Iar cînd fraților m-o duce
De la voi și-o fi să mor
Pe mormînt atunci să-mi puneti
Mîndrul nostru tricolor!

Violeta ZABULICĂ

George COŞBUC

GRAIUL NEAMULUI

„Fie-a voastră-ntreaga țară,
Și de ceretă, vă mai dăm,
Numai dați-ne voi graiul
Neamului și se sculară
Să ne vremuiască traiul
Cîți dușmani avem pe lume!
Graiul ni-l cereau anume,
Să-l lăsăm!

Dar nestrămutați strămoșii
Tot cu arma-n mîni cu stat:
Au văzut și munți și oase,
Si de sînge rîuri roșii,
Dar din țară lor nu-i scoase
Nici potop și nici furtună.
Graiul lor de voie bună
Nu l-au dat!

Astăzi stăm și noi la pîndă,
Graiul vechi să-l apărăm;
Dar pe-ascuns dușmanii cată
Să ni-l fure, să ni-l vîndă.
Dacă-n vreme tulburată
Nu ne-am dat noi graiul țării,
Azi, în ziua deșteptării,
Cum să-l dăm?

Repezi trec cu vifor anii
Ispitind puterea ta,
Neam român! Cu ură mare
Vor căta mereu dușmanii
Graiului român pierzare;
Dar să piară ei cu totii:
Nu l-am dat și nici nepoții
Nu-l vor da!

OFURI (NE)REALIZABILE

*N*u numai la minister se tot vorbește despre reforme, inovații și modificări, ci mai nou și prin rîndul tinerilor învățători acest suject e actual. Cică vor schimbări. Dar să nu credeți că oricare dintre acestea sunt binevenite, doar cele care le sunt pe placul lor și cele care î-ar atrage și mai mult la școală. Deși nu cred că vor ajunge atât de repede la cei de sus, elevii de la Gimnaziul Poiana, Soldănești, au fost de acord să ne dezvăluie ofurile lor. Ei speră să fie nu numai auziți, dar și ascultați.

Lilian DUMBRAVĂ, cl. a VIII-a:
Eu nu mă satur de sport. Vreau să avem în școală lecții la care să ne antrenăm fizic cît mai mult timp posibil. Dar oare voi fi auzit?

Daniela ROTARI, cl. a VIII-a:
Tot caud vorbindu-se despre limbi de circulație internațională. Atunci de ce nu ni se predau și nouă mai multe dintre acestea? Eu vreau să învăț engleza. Cu ea mă voi descurca oriunde voi pleca.

Claudia ȘTEFÎRȚA, cl. a VII-a:
Aș prefera ca în orarul nostru să fie introdusă limba germană, deoarece știu că în Europa o vorbesc mulți. Vreau să fiu în pas cu ei.

Dina PROCOPCIUC, cl. a IX-a:
Îmi place la nebunie astronomia. Această știință despre structura și legitățile Universului vreau să o studiez pînă la cele mai mici detalii. E visul meu să descopăr misterul astrelor.

Mariana ZUMBRIAN, cl. a IX-a:
Mi-ar plăcea să avem o disciplină la care să studiem doar instrumentele muzicale sau, cel puțin, unele dintre ele.

Dumitru IACOBINA, cl. a IX-a:
Vreau să ni se ofere șansa de a face mai mult fotbal. Să se introducă o disciplină la care să se

predea tot ce ține de fotbal, de mișcarea pe terenul de fotbal, deoarece făcînd sport te dezvoltă din punct de vedere fizic.

Crina TVERDOHLEB, cl. a VI-a:
Poate că nu am descoperit multe lucruri, dar vreau să tricotăm mai mult. O astfel de disciplină ar fi binevenită.

Eradj HOROBRÎH, cl. a VI-a:
Pe lîngă limba franceză, aș vrea să cunosc și italiana. Sau poate cer prea mult?

Pentru NOI – Olesea COSOI
Poiana, Soldănești

PE CALEA DESĂVÎRSIRII

*F*iecare dintre noi posedă anumite virtuți ce ne caracterizează și ne definesc personalitatea. Este important că acestea să se dezvolte pe parcursul vieții, căci astfel și persoana se va dezvolta multilateral. Ne plac oamenii care au calități deosebite și de la care putem lua exemplu, însă nu de fiecare dată persoanele care ne sunt dragi dețin cele mai bune însușiri. În acest caz ne străduim să le corectăm defectele și să le cultivăm calități frumoase, deoarece ele stau la baza formării persoanei ca individ capabil să se integreze în societate. Ce virtuți trebuie să posedă un prieten sau un coleg ne spun elevii claselor a VII-a și a VIII-a de la L. T. Ștefan cel Mare și Sfînt din Grigoriopol.

Zinaida REPIDA, cl. a VIII-a:
Calitățile unui coleg ar putea fi: respectul față de alți elevi, bună-voința, sinceritatea și dorința de a sări în ajutor. Toate acestea contribuie la asigurarea unor relații de prietenie adevărată sau cel puțin colegiale.

Anastasia STEPANOV, cl. a VII-a:
Vreau ca prietena mea să fie amabilă, sinceră și respectuoasă. Cu ajutorul acestor calități, ea va fi încurajată de prietenii adevărați.

Arina BRIGALDA, cl. a VII-a:
Prietena mea are calități, dar și

defecți. În fiecare zi eu mă străduiesc să o ajut. Îmi place foarte mult că este darmică. Dacă vede că am probleme, mă ajută fără să-i cer acest lucru. Nu este important cum este îmbrăcat omul, ci doar ce are în suflet.

Andrian PAVALACHI, cl. a VII-a:
Aș dori ca prietenul meu să fie mai puțin sfios și să-și manifeste curajul, deoarece ca să obții ceva în viață nu trebuie să taci, ci să-ți expui opinia.

Pentru NOI – Maria POZIUMSCAIĂ
Grigoriopol

OMUL PENTRU OM ESTE CEA MAI MARE CONSOLARE

Fiecare dintre noi a avut măcar o singură dată în viață senzatia că este singur și neînțeles. Din diferite motive pot apărea indispoziții, plăcuseală, neîncredere în cei din jur, lipsă de forțe pentru a merge încântate. Cum se exprima unul dintre marii filosofi: *De fiecare dată cind am un necaz sau o stare sufletească apăsătoare, mă întreb: oare care va fi ultimul pas, cel mai greu din viața mea, pe care chiar nu-l voi mai putea face.* Un grup de elevi de la L. T. M. Eminescu din Căușeni au propus un șir de sfaturi pentru colegii lor, care se simt de multe ori singuri pe întreg pământul și neînțeleși:

Lorina CIOBANU, cl. a VIII-a: Pot să-i recomand colegului care este încercat de asemenea stări să citească literatură de specialitate în acest domeniu, de exemplu: *Romanul adolescentului mio* de M. Eliade. Î-aș propune să asculte muzică bună, să se plimbe ori să privească filme cu tematică psihologică.

Lia CIOBANU, cl. a VIII-a: Soluția, cred eu, este în a scrie într-un jurnal personal tot ce te deranjează. Trebuie pentru început

animăluț de care să aibă grija. Ori poate privi un film bun în care sunt personaje ce seamănă cu el și astfel, văzind cum se comportă personajul în situații concrete, să ia ceva bun de la el.

Anastasia STOLEARENCO, cl. a VIII-a: Fiecare trece prin momente grele în viață și pînă nu încerci și aceste stări nu ai cum deveni mai puternic, mai rezistent. Eu am trecut și mai trec uneori prin stări de nesiguranță și de neînțelegeri, și doar prietena mea

trebuie să ne ajutăm unii pe alții. Pentru început ar fi bine să se preocupe mai serios de lectii, să rîdă atunci când aude vreo glumă, să se îmbrace cum îi place, să se implice în discuții ca să fie apreciat, chiar și de profesori. Așa aș vedea eu soluția.

Andrei BALĂTUȚA, cl. a VI-a: Eu singuraticilor le dau sfatul să comunice mai mult, să înțeleagă cum gîndesc și alți oameni, să le vadă părerile. Izolarea nu este utilă în nici un caz. Această trăire a singurătății și a neînțelegerii este atât de răspîndită, fiindcă oamenii nu se ascultă reciproc.

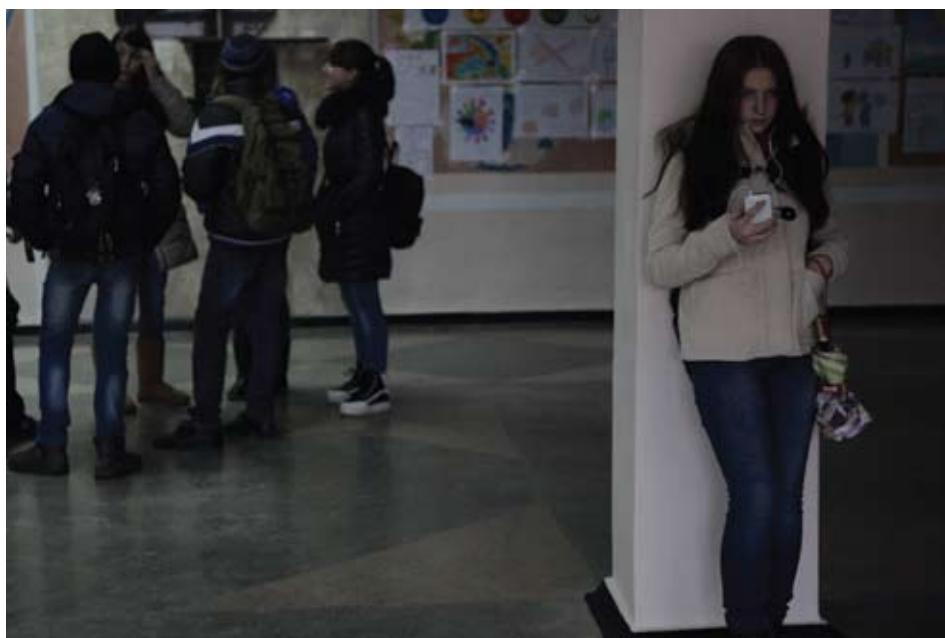
Vladislav LUPAŞCO, cl. a VI-a: Eu le-aș zice oamenilor singuratici să fie mai creativi și mai pozitivi, precum și să nu atragă prea mare atenție vorbelor și faptelor oamenilor nesimțiți și celor care îi descurajează.

Valeria OSIPOV, cl. a VI-a: Să fie ei însiși mai prietenoși și atunci ceilalți vor veni cu intenții bune.

Adriana COTODIAN, cl. a VI-a: Le-aș zice acestor colegi, dacă i-aș observa că au așa stări, să vorbească mai mult și mai deschis cu părinții. Ei întotdeauna ne pot oferi un sfat pe potrivă, mîngîierea lor contează cel mai mult pentru noi.

Ruxanda-Patricia NECULCE, cl. a VI-a: Important e să nu se închidă în sine, că e grav ce urmează după această izolare. Să se angajeze într-o prietenie adevarată, să încerce; că totuși ceilalți oameni sunt ca și noi, chiar dacă par altfel, au același trăiri, frici ori suflete bune și cuminti.

Pentru NOI – Ana CEAPĂ
Căușeni

MESAJ NOU

să te descarci de energia negativă. După care ar trebui să se treacă și la discuții treptate cu oameni care inspiră încredere, poate că nu sunt mulți, dar oricum cineva trebuie să existe în viața fiecărui.

Vlad ȚARANU, cl. a VIII-a: Sfatul meu este să-și cumpere un

cea mai bună mă ajută să fiu tare. Totuși omul pentru om este cea mai mare consolare întotdeauna, cred în aceasta.

Albina ROBU, cl. a VI-a: Eu i-aș recomanda să fie totuși mai deschis față de ceilalți, nu în zadar ne-a dat Dumnezeu să fim înconjurați de anumiți oameni, că

Mircea ANDREI

VENI, VIDI, VICI

ETAPA a V-a

I. Scrieți sinonimele următoarelor lexeme: *tomnatic, hebdomadar, fortuit, agasant*.

II. Formulează 4 fraze care să conțină expresii sau locuțiuni cu sensuri diferite ale substantivului *ochi*.

III. Numește 5 lucrări din literatura modernă (română) care au fost ecranizate de Cinematografia Românească. Specifică anul apariției, numele regizorului și actorul în rolul principal.

IV. Descrie, într-un eseu de jumătate de pagină, relația dintre tine și scriitoră în timpul lecturii.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

I. a) *Almanahuri*; b) *eseuri*; c) *agreează*; d) *așază*; e) să *aibă*; f) *creează*; g) *ieftin*; h) *iarăși*.

II. *Calcul lingvistic* este un procedeu de îmbogățire a vocabularului, care constă în imitarea structurii/ a modului de organizare internă a unui cuvînt străin, de obicei derivat sau compus. Cu alte cuvînte, calchiera înseamnă traducerea fidelă a unei structuri străine (ex: *a conlucra*, *a întrevedea*, *cal-putere* etc.). Adesea însă, se face abuz de acest procedeu și se copiază modele străine fără a exista necesitate, pentru că limba dispune de suficiente posibilități de a exprima un anumit mesaj. În acest caz vorbim de calc lingvistic ca greșeli în exprimare (ex: *Cu Anul Nou! Cum viața? Ion o să joace nunta la anul. Mama lucrează sutca împrejur. Sînt precis de acest răspuns. Necătină la ploaie. Iaurtul e bogat în nutrienti. Copiii dau o mulțime de întrebări* și. a.)

III. Nichita Stănescu, prin acest citat, ne îndeamnă să ne respectăm limba, pe care o asemănă cu o *duminică*. Limba română este pilonul de bază al societății, iar o limbă vorbită corect, valorificată la justă ei valoare, reprezintă chipul națiunii. Limba

este elementul fundamental al existenței poporului român și al identității acestuia. E dovadă continuității și valorilor noastre, e istorie și identitate, e patria visurilor, realizărilor sau împlinirilor. Așa cum vom îngriji de ea, așa vom și fi priviți de celealte popoare.

IV. Mitul, în creația literară universală, este oglindirea realității existenței umane transfigurată artistic. Prin el sînt reflectate concepte ale desăvîrșirii actului creator, relevînd parcursul împlinirii destinului uman și servind drept pilon pentru capodoperele literare, artistice și culturale. Mitul etno-religios i-a inspirat cel mai mult pe poeti și a servit drept sursă primară pentru folclor, exprimat prin diversitatea temelor și motivelor în legende, basme, balade, povești etc. Miturile au servit drept veritabile surse de inspirație pentru Vasile Alecsandri, Ion Heliade-Rădulescu, Lucian Blaga, Mihail Sadoveanu etc.

Din antichitate oamenii nu-și puteau explica anumite fenomene ale naturii. Mitul le oferea aceste răspunsuri pe o cale mistică, sacră, înrolind anumite ființe supranaturale într-un timp nedefinit. De cele mai multe ori, creația mitică reflectă actul creator, explicația apariției unui anumit fenomen, obicei, port a genezei lumii și. a.

De mare valoare sînt și miturile naționale reflectate în legendele autohtone, reconstituind vatra strămoșească: Marea Trecere (Moartea), Arborele Sacru, Zamolxis, Sfîntul Soare, Mumă-Păduri, Pămîntul-mumă. Avem și imagini de metamorfoză: floarea devine fecioară, îngerul devine împărat, Sfînta Vineri se transformă într-o bătrînică neajutorată. În acest sens George Călinescu se referă la patru mituri fundamentale românești (*Traian și Dochia, Miorița, Meșterul Manole și Zburătorul*), în schimb Mircea Eliade se preocupă de miturile în creația universală, făcînd referință la cunoștințele sale profunde despre istoria religiilor. În încheiere afirm că mitul este un element esențial al unei civilizații ce ne pune într-o corelație deosebită cu natura.

Tamara BIVOL, cl. a IX-a
Bardar, Ialoveni

Continuare în pag. 24

Rubrică susținută de Larisa BOGDEA, doctor în biologie

SOL LUCET OMNIBUS

ETAPA a V-a

1. La ce clasă de animale nevertebrate este prezent hemocelul? Ce rol are acesta în structura corpului animalelor?

2. Ce ulei vegetal este obținut din pericarpul fructului? Numiți substanțele biologic active pe care le conține acest ulei și rolul lor în organismul uman.

3. Explicați ce reprezintă speciile euribionte și speciile stenobionte. Dați cîteva exemple.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

1. Unele celule din fagure sînt mai adînci, altele mai puțin adînci. Cînd matca depune oul într-o celulă adîncă (de trîntor), își înconvoiae mai puternic abdomenul, iar ovopozitorul este evaginat mai mult. În aceste condiții se închide orificiul receptacolului seminal, așa încît oul depus rămîne nefecundat. Din el se dezvoltă un trîntor prin partenogeneză. Ouăle depuse în celulele mai puțin adînci sînt fecundate. Din ele se dezvoltă noi mătci (în cazul cînd larvele sînt hrănite tot timpul cu „lăptișor” produs de glandele lucrătoare) sau albine lucrătoare, cu organele sexuale nefuncționale, cînd hrana larvelor constă doar din nectar și polen.

2. Absorbția apei din sol la plante este influențată puternic de anumiți factori externi: 1. *Cantitatea apei din sol*: 75-80% absorbția este optimă; cînd apa băltește (exces de apă), absorbția este încetinită. 2. *Temperatura solului*: la 0°C absorbția este micșorată (crește vîscozitatea protoplasmei și ca urmare îi scade permeabilitatea). La 30-35°C absorbția este optimă, dar peste 35°C se instalează seceta solului, ca urmare a secetei atmosferice; se deshidratează țesuturile și încetează creșterea plantei 3. *Oxigenul din sol*: cînd oxigenul lipsește (de exemplu, excesul de apă pe terenul de cultură) absorbția sevei este împiedicată, rădăcinile nu mai cresc, planta se ofilește, iar recolta este compromisă. 4. *Aciditatea solului – ph-ul*.

3. *Biomasa* este masa unei plante, a unui animal sau a tuturor organismelor vii care trăiesc pe o

unitate de arie sau într-o unitate de volum. Se exprimă, de obicei, prin masa substanței uscate sau crude (g/m^2 , kg/ha , g/m^3 și.a.m.d.). Savanții au calculat biomasa tuturor organismelor de pe Pămînt. Ea constituie circa $1,8 \times 10^{12} - 2,4 \times 10^{12}$ t substanță uscată. Biomasa vietuitoarelor oceanice (Oceanul Mondial ocupă 70,2% din suprafața planetei) constituie numai 0,13% din această masă. Cu toate că numărul speciilor de animale de pe Pămînt este de circa 79% din numărul total de organisme vii. Biomasa animalelor de pe uscat depășește considerabil biomasa animalelor oceanului.

Punctajul acumulat de participanți la etapa a II-a:

26 de puncte (6,10,10) au acumulat: Alina ISTRATI, Tamara ISTRATI, Ecaterina ISTRATI, Lozova, Strășeni.

23 de puncte: Veronica ROTARI (5,10,8), Holercani, Dubăsari.

22 de puncte: Tamara BIVOL (2,10,10), Bardar, Ialoveni; Ionela JARDAN (4,10,8), Lozova, Strășeni.

20 de puncte: Maria JARDAN (1,10,9), Lozova, Strășeni.

16 puncte: Ionela BÎRDAN (4,10,2), Lozova, Strășeni.

15 puncte: Mihaela DODI (5,10,0), Susleni, Orhei; Alina LUCHIȚĂ (4,9,2), Bardar, Ialoveni.

14 puncte: Nadejda CEBOTARI (3,9,2), Elena PORUBIN (5,9,0), Holercani, Dubăsari.

13 puncte: Marinela STICEA (3,10,0), Cobani, Glodeni.

12 puncte: Ecaterina HERȚA (1,10,1), Bardar, Ialoveni; Alina CAZACU (0,10,2), Hagimus, Căușeni; Alina PLEȘCO (1,10,1), Orhei.

11 puncte: Adelina JARDAN (2,9,0), Lozova, Strășeni; Irina GRIGORĂȘENCO (1,10,0), Chișinău; Luminița ANTON (2,9,0), Cobani, Glodeni; Danielă GORGOS, cl. a IX-a „A” (2,8,1), Susleni, Orhei; Tatiana BALAN (1,10,0), Slobozia, Ștefan-Vodă; Cătălina MUNTEANU (1,10,0), Zăicanî, Rîșcani.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 11 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

VREAU SĂ RIDIC LA CĂPRIANA

DE VORBĂ CU INTERPRETUL TUDOR UNGUREANU,

Tă-a născut pe 24 aprilie 1963 în Căpriana, Strășeni. A absolvit Institutul de Arte G. Măsicescu în 1984, după care revine să lucreze la casa de cultură din Strășeni. Aici formează ansamblul folcloric *Ștefan Vodă*, vestit astăzi în tot spațiul românesc. La G. Măsicescu a studiat în aceeași grupă cu Ileana Osoianu și împreună cu surorile acesteia au format nucleul ansamblului *Tălăncuța*, condus de Andrei Tamazlăcaru, el devenind un bun interpret la diverse instrumente muzicale: cobza, fluiere, cavalul, tilinca, ocarina, naiul și. a. În 1988, guvernarea comunistă de atunci i-a intentat dosar penal pentru că a îndrăznit să bată clopoțele la Mănăstirea Căpriana. În 2010, printr-un decret prezidențial i s-a conferit titlul onorific de Artist al Poporului. În 2013, i-a fost înmînată Medalia *Mihai Eminescu*. La finele anului 2015 s-a învrednicit de Marele Premiu *Potcoava de Aur* pentru promovarea valorilor muzicale naționale pe parcursul mai multor ani.

— Domnule Tudor Ungureanu, Vă întâlnesc în aceste clipe la Aeroportul Internațional din Chișinău. Pe lîngă „o desagă” cu merinde, aveți pe umăr și cobza. Încotro?

— Mă duc în Italia s-o văd pe nepoțica Ilincuță, care are trei ani și jumătate. Mai e și ziua de naștere a ginereului meu, un ucrainean din Lvov. Iată că un ucrainean și o româncuță de la Căpriana au născut și cresc un copil care, probabil, va fi italian. Eu de mai mulți ani cînt două balade: *Balada lui Constantin* și *Balada Ilincuței*. Mulțumesc lui Dumnezeu pentru că mi-i-a dat pe Constantin și Ilincuță. Iar de la Constantin, stabilit la Dublin, în Irlanda, am și un nepoțel, tot Costel și zice. Băiatul meu a făcut Academia de Teatru și Film la București, iar fiica a absolvit la Chișinău Colegiul Pedagogic A. Mateevici și a plecat la maică-sa, care se află de mai mulți ani în Italia. Am în program și vizite la prietenii mei din Căpriana italiană.

Acum vreo zece ani, am primit din partea unui cununat, stabilit cu traiul în Italia, o felicitare în care era indicată denumirea Căpriana. M-a impresionat acest lucru și am pus mâna pe telefon, ca să aflu că în Nordul Italiei există două localități – Căpriana-de-Munte și Căpriana-de-șes. În 2004 am fost în Căpriana-de-Munte și am aflat că și satul nostru își trage denumirea de la italieni. Am

Fotografie din arhiva personală

invitat atunci cîțiva italieni în Căpriana noastră. Am să merg acum la Mario, care este bibliotecarul satului, apoi la Roberto, un sculptor cu cîteva lucrări expuse permanent la Vatican. Roberto e și un bun muzician. Acum zece ani, am cîntat cu el *Limba noastră* în Piața Marii Adunări Naționale din Chișinău...

— Pe umăr aveți cobza, iar sufletul ce fel de tristeții vi-l răvășește?

— Deseori, în spectacolele mele mă prezint *„artist amărît al poporului”*. Multă mă în-

trebau: de ce amărît? Le aminteam ce cîntă Barbu Lăutaru: „*Iar acum amar mi-e mie/ De cînd lumea îpe hotie/ Nu mai am în lume glas/ Si pe drumuri am rămas*”. E tocmai despre situația din zilele noastre. Încă în 2009 am spus spectatorilor de la Teatrul de Vară: *„Fraților, să fim atenți! Am dat jos balaurul comunist, dar cea mai mare luptă ne așteaptă cu ai noștri*”. Să știți că cei mai mari dușmani ai lui Vlad Țepeș au fost „boiarii” locali și tot ei l-au vîndut. Astăzi, anume „boiarii” noștri au devenit cei mai periculoși. Dacă pe dușmani îi știi în față, pe trădătorii dintre ai noștri e cam greu să-i descoreperi... Poporul nostru întotdeauna și-a proslăvit marii domnitori în cîntece și balade. Ansamblul nostru și-a pornit activitatea cu colindul: *„La poartă la Ștefan Vodă”*. Acum, închipuîți-vă cum ce fel de balade se vor scrie despre conducătorii din timpuurile noastre. Dar ele vor fi!

— Dacă Tudor Ungureanu, trăind la o margine de Căpriana, mai are viață de țăran în el, căci nu cred că trăiți numai din cîntec?

— De fapt, eu trăiesc din cîntec. Cîteva tractoare și o bucată de pămînt cu iaz în vale, pe care cresc niște zemoși vara – asta nu-i mare afacere. Da, sănătatea mea nu este deosebită, dar nu-i deosebită și cîntecul.

Toți au neglijat țăranul. Azi, un litru de vin sau un kilogram de făină de porumb costă cît un litru de apă! O să ajungem cu mesele goale. Eu am văzut în unele țări arabe că o bucătică de pîine costă cinci dolari.

— Ați cîntat și prin țările arabe?

— Cu cobza mea, am cutreierat pămîntul. În 1994, am cîntat chiar și lui Saddam Hussein la Festivalul babilonian în Bagdad. În cetatea Babilonului, cînd am ieșit cu cobza și sumanul, toți au inceput să aplaudă frenetic. M-am speriat de o ase-

CRUCEA MARILOR VOIEVOZI

CONDUCĂTORUL ANSAMBLULUI **ŞTEFAN VODĂ**

menea reacție. Saddam Hussein stătea în una dintre lojile apropiate. Cînd am zis: *Stați, boieri, și ospătați!*, toți s-au aşezat, neînțelegind în ce limbă vorbesc. La început, credeau că sunt unul dintre cîntăreții lor. A doua zi am fost chemat la ministerul culturii, unde m-au întrebat de unde sunt. Atunci am înțeles că instrumentul lor muzical național este util, ceea ce în limba lor înseamnă lăuta, cobza tradițională.

— **Mulți susțin că cea mai frumoasă vîrstă a vieții este copilăria. Ce amintiri vă însoțesc din acele timpuri?**

— În timpul războiului, un frate de-a lui tata a fost luat prizonier în Crimeea. S-a întors tocmai prin 1954. Anume ei, ostașii români, luati în prizonierat, au construit Sevastopolul și alte orașe din Crimeea. Cînd s-a întors acasă, a adus cu el și o armonică. Mă lua la crîșmă cu el și eu, deprins deja, cîntam. Eu am crescut într-o familie foarte primitoare: nu am avut niciodată lacăt la poartă sau la beci. Duminica, cinci ieșeau, zece intrau în ograda noastră. Toți se veseleau după o săptămînă de muncă, iar noi le cîntam.

La crîșmă, cîntam cu moș Gheorghe și moș Onisifor – doi bărbați cu mărimea 60 la încălțăminte, pumnii – cît măciuca, încălzi de vreo doi metri. Vai, ce s-a întîmplat cu armonica ceea... Odată, bunica supărată, pe cînd moș Gheorghe dormea, a sfărmat-o cu sapa. Cînd s-a trezit din somn, moșul meu a întrebat unde-i armonica, dar nimeni nu i-a spus. Apoi tata i-a cumpărat alta, dar el nu a mai vrut-o și, după doi ani de tînjală, a plecat în mormînt...

Armonica ceea a scăpat sute de prizonieri de la foame. Moș Gheorghe le cînta rușilor, ei îi dădeau de mâncare, iar el se împărțea cu camarazii săi. Bunelul meu îmi povestea cum s-a făcut Unirea, cum prin Basarabia se retrăgeau cazacii din Primul Război Mondial. Își băteau joc de localnicii din Căpriana. Ca să-și salveze familia, a uns-o cu dohot pe bunica Zamfira și a scris pe ușa casei TIF.

— **Ansamblul *Ştefan Vodă* a devenit un fel de legendă prin originalitatea sa. Sărbătoriți 30 de ani de la fondarea lui. Cu ce ne bucurăți?**

— Încă în luna mai 2015, cînd comemoram 97 de ani de la Marea Unire, am pornit de la Muzeul de Etnografie cu spectacolul *Mare luptă ne așteaptă* și am avut un sir de apariții în diferite localități din întreg spațiul românesc. Închirierea Palatului Național pentru un asemenea eveniment costă prea scump, cam vreo sută de mii. Cu acești bani mai degrabă editez o carte despre ansamblul nostru. Mai degrabă ieșim și cîntăm în Piața Marii Adunări Naționale, lîngă monumentul lui Ștefan cel Mare, unde poate să vină cine dorește.

Totodată, lucrez la un nou proiect, dar asta nu înseamnă că ansamblul *Ştefan Vodă* își termină ac-

tivitatea. Ideea este de a merge spre București, pentru că artiștii noștri sunt mai puțin cunoscuți în Țară. Cînd noi ajungem pe acolo, mulți se apropie și chiar ne pipăie, ca să se convingă de faptul că existăm cu adevărat: *Permiteti-ne să punem mîna pe daci* vii. Sîntem unicul ansamblu de cobzari în spațiul românesc. Sergiu Diaconu este unul dintre cei mai mari cobzari în viață ai neamului românesc. Stilul lui de a acompania nu-l mai are nimici. Dumnezeu ne-a dat-o acum și pe Maria Stoianov, care este un chip de luptătoare. Pornirea noastră spre București este de a ajunge la Muzeul Satului, pentru a readuce acolo un colț de Basarabie, precum a fost cel sfînt acolo în 1937 de Regele Carol.

— **Dar la Căpriana – vatra, dar și centrul universului pentru Tudor Ungureanu și pentru ansamblul *Ştefan Vodă* – ce veți mai întreprinde?**

— Mă lupt să deschid la Căpriana un muzeu al instrumentelor muzicale *Vatra cobzarului*. Cred că nu o să-mi fure nimeni această idee, că pe altele, căci numai un năzbîtios ca mine și-a putut permite să de-a o traistă de bani pentru diferite instrumente muzicale vechi. În genere, eu am jînduit mult la deschiderea în Căpriana a unui centru spiritual al românilor din stînga Prutului. Propusesem să fie deschis aici un centru de reabilitare a oamenilor de artă, idee preluată de Maria Stoianov. La Căpriana există *Izvorul lui Avram*, unde m-am pricopsit cu o bucătă de pămînt și vrem să ridicăm *Crucea Marilor Voievozii*. Anume voievozii au avut grija de statoria neamului nostru, dar, spre rușinea noastră, tineretul cunoaște puține lucruri despre aceasta. Tineretul nostru nu cunoaște bine nici măcar prin ce a avut de trecut Ștefan cel Mare. Prin unele localități a fost scos bustul lui Lenin și a apărut bustul lui Ștefan cel Mare, dar nu așa se educă spiritul patriotic al unei generații noi.

Tineretul trebuie să cunoască istoria de cinci mii de ani a dacilor. Instrumentele muzicale ale dacilor sunt pomenite în Biblie. Acolo se spune să-L cîntăm și să-L slăvîm pe Domnul din cavale, țambale și lăute, iar aceste instrumente le are anume poporul nostru. Prin aceasta se arată că civilizația noastră este una dintre cele mai vechi. Avem cu ce ne mîndri, dar trebuie să punem umărul la păstrarea cetății noastre, care este folclorul cu baladele și doinele sale – o bogăție pe care n-o pot distruge nici ploile, nici înghețurile, nici soldatul Vanea cu tancurile sale.

Vreau să fiu înțeles corect: viața este o luptă, o luptă cu dragoste și cu dor. Țelul meu este acum Centrul cultural *Căpriana*. La Căpriana am rămas, acolo voi face muzeul, acolo voi lăsa sumanul și cobza, acolo am să mor.

Pentru NOI – Gheorghe BUDEANU

Rubrică îngrijită de Ioan ALBU

AGHEASMA

Creștinii, în general, și bolnavii, în special, trebuie să consume apă sfântă (agheasmă). În felul acesta se vor împărtăși de energiile necreate ale Duhului Sfînt ce există în compunerea ei.

Sfântirea apei însecamnă aducerea ei la starea inițială, așa cum o crease Dumnezeu la început, cînd era apă vie, sfântă și nealterabilă. Dar, după cădereea omului în păcat, a început alterarea și pierderea calității de apă vie.

Preotul nu face decît să-i redea apei actuale, ale cărei molecule se mișcă dezordonat (mișcarea browniană), nealterabilitatea – stare în care mișcarea moleculelor este ordonată și ritmică. În acest sens, putem afirma din nou cu toată convingerea

că sfintiștii liturghistori ai Bisericii noastre ortodoxe, prin Sfințele Taine și ierurgiile pe care le săvîrșesc, sfîntesc materia prin harul Duhului Sfînt.

Sfântirea apei, în Biserica noastră, se realizează în patru feluri. Primul fel de sfântire a apei este chiar la naștere. Copilul știm că se naște cu păcatul strămoșesc, deci este necurat. De aceea, Biserica a rîndut ca moașta copilului să vină la biserică cu un vas cu apă, pe care o va sfînti preotul. Cu această apă se spală pruncul în albie, se stropește și se dă să înghită puțin.

O a doua sfântire a apei se face la săvîrșirea Tainei Sfîntului Botez. Deci, cînd se botează pruncul, se sfîntește mai întîi apa din cristelnită și după aceea se botează pruncul în apa sfîntă.

Cea de-a treia sfântire a apei este Agheasma Mică sau Sfăștania. Aceasta se face ori de câte ori este nevoie. De obicei, în fiecare lună. Se ia în fiecare dimineată pe nemîncate după anafură, cînd sănem curați trupește și sufletește și ne-am împlinit rugăciunile dimineții. Copilor le este recomandată în fiecare dimineată.

A patra sfântire a apei se numește Agheasma Mare și se sfîntește o singură dată pe an, la Bobotează (Botezul Domnului), 19 ianuarie.

CALENDAR CREȘTIN-ORTODOX MĂRTIE

- 6 Duminica lăsatului sec de carne.
- 13 Duminica lăsatului sec de brînză.
- 14 Începutul Postului Mare. Sfânta Cuvioasă Muceniță Evdochia; Sf. Muceniță Antonia.
- 20 Duminica Triumfului Ortodoxiei. Sfintii Sfintiții Mucenici Vasile, Efrem, Capiton, Evghenie, Agatodor.
- 22 Sfintii 40 de Mucenici din Sevastia.
- 27 Duminica. Sf. Irh. Grigorie Palama.

Rubrică susținută de Daniela PREAŞCA

ARTA CONVERSĂȚIEI

*T*in bine minte, în copilărie, adeseori, părintii îmi reproșau: nu te-ai exprimat corect; nu trebuia să spui „nu”, mai bine te abțineai de la acea părere... Printre sfaturile înțeleptilor este unul pe care îl auzim cel mai des și anume acela de a ști ce, cum și unde să spui. Cea mai potrivită perioadă pentru a învăța secretele unei conversații este copilăria, începînd de la vîrstă de trei ani. Prin conversație te faci văzut, auzit și înțeles. Ce se urmărește prin conversație?

- Plăcerea de a te exprima și a interacționa cu altă persoană, mai ales, dacă este una plăcută.

- Cunoașterea mai bună a celeilalte persoane. În clasă ci nevoie de o anumită perioadă de timp în care prin conversație, limbajul gesturilor, atitudine să-ți construiești o părere despre persoana din față ta.

- Construirea încrederei și credibilității între două și mai multe persoane. Pe măsură ce crești, doar dacă îți faci timp pentru a discuta, ai șansa să descoperi oamenii din jur cu toate obiceiurile, atuurile.

Cu toate acestea, majoritatea facem greșeli în timpul conversației care duc la plăcileală, neîncredere și timp pierdut. Care sunt aceste greșeli? Neascultarea interlocutorului. Cineva spunea: Dumnezeu ne-a dat două urechi și o gură. De aceea, la fiecare minut vorbit, trebuie să ascultă două minute. Punerea a prea multe întrebări. Trebuie să contribui la conversație cu partea ta de poveste și să nu aştepți informații doar de la interlocutor.

Lipsa congruenței cu ceea ce spui. În conversație nu contează atât de mult ce spui, cît CUM o spui. Întreruperea interlocutorului. Încercarea de a avea mereu dreptate. De cele mai multe ori o conversație este un mod de a crea și a păstra conexiunea între două persoane și nu de a judeca. Abordarea subiectelor negative sau ciudate. Aducînd în discuții doar critici sau povestind întimplări de groază, nu vei face decît să indispu și să umpli atmosfera cu tristețe. *Discursul plăcitor.* Faptul că interlocutorul nu se uită la tine, discută în paralel cu altcineva, e semn clar că trebuie să pui punct subiectului. *Neoferearea a ceva în schimb.* Nu ne deschidem repede față de străini și nici nu-i invităm imediat în casă. Cu toate acestea, oferă atenție, interes și reciprocitate. *Lipsa „condimentării”.* Conversația e un joc în doi. Treaci de la serios la amuzant, de la amuzant la ironic, de la ironic la sobru și înapoi.

Va fi o lume mai bună dacă vom comunica, iar copiii vor căuta să stea de vorbă cu cît mai mulți înțelepți.

Alexandru DIMITROV

partea de sus și dincolo de ea, cîmpurile de albăstrele și de maci. În această aleie de carpeni tăcerea era adîncă, riscul de a fi descoptat aproape înexistență, simțămîntul că mă atrău la adăpost și mai dulce datorită strigătelor îndepărătice, de jos, mă chemau zadarnic, băuneori, chiar se apropiau, urcău peste primele dimburii, căutând prețutindeni, și care se întorceau îndărăt, negăsind nimic; atunci nu se mai cuzeau nici un zgomot; doar, din cînd în cînd, dangătele de curde clopotelor care, de parte, dincolo de cîmpii, păreau că răsună îndărătul cerului albastru, ar fi putut să mă înștiințeze de ceașul care trece; dar, surprins de dulceața lor și tulburat de tăcerea încă și mai adîncă, golită de ultimele sunete, ce le urmă, nu eram niciodată sigur de cite ori bătuseră. Nu erau clopotele cu sunet tunător pe care le cuzeai la întoarcerea în sat – cînd te apropiai de biserică acum, iar înalta și teapănă, ce-și înălță pe albastriul serii tichia ascuțită de ardezie năpădiță de corbi –, care își răspîndesc sunetele ca pe niște ăschi peste piatră, intru binecuvîntarea celor pămînteni. Dangătele lor nu cuungeau pînă la capătul parcului decît că tot atîtea sunete slabă și pline de dulceță și, neadresîndu-mi-se mie, ci intregului tînuit, tuturor satelor, tăranilor rămași singuri pe ogorul lor, nu mă sileau să-mi ridic capul, treceau pe lîngă mine, vestind cerasul în locuri depărtate, fără să mă vadă, fără să mă stîngherească. Si, cîteodată, acasă, în pat, mult timp după cină, cele din urmă

ceasuri ale seri îmi adăposteau, de asemenea, cîtitul, dar numai în zilele cînd ajunsesem la ultimele capitele ale unei cărți, cînd nu mai aveam mult de citit, ca să ajung la sfîrșitul ei. Atunci, rîscind să fiu pedepsit dacă aş fi fost descoptat și, după ce voi fi terminat carte, să nu dorm poate întreaga noapte, îmi aprindeam din nou luminareea, de îndată ce păriniu mei se culcau; în timp ce, în strada aflată astăzi de aproape, între casa armurierului și poarta scăldată în tăcerie, cerul întunecat și totuși albastru era plin de stele, iar la stînga, pe străduță încălită unde începă, rotitoare, ascensiunea ei unașă, simțeai cum veghează, monstruoasă și neagră, absida bisericii de cărei sculpturi nu dormă moarte să. Ulterior însă vor deveni una dintre principalele surse ale *Noii Critici*, și obiect privilegiat de analiză. Edificiu poetic proutian se sprinjă pe temeliu unei practici de lectură care participă la scrierea însăși a operei.

ZILE DE LECTURĂ

Romancier, eseist, critic și estetician francez (1871-1922), unul dintre promotorii romanului modern, prin cîclul în șapte volume *In căutarea timpului pierdut*, operă monumentală de ficțiune a secolului XX, cronica ascuțită a vietii îndeloi soiетății pariziene, capodoperă de investigație psihologică. Mîscarea unduitoare a fluxului memoriei afective, tehnică monologului interior, asociatiile subconștiente și digresiunile eseiste, precum și desfășurarea muzicală și amplă a frazei, utilizarea subtilă a înlanțuirilor de imagini fac din *ceastă operă* unul dintre reperele istoriei literaturii universale. *Si-a petrecut ultimii trei ani de viață închis în celebra sa cameră cu peretii său rămată*, în ciuda tuturor eforturilor, neterminat. „Eseurile” lui Proust constituie o zonă a creației sale relativ puțin explorată. Ele au fost considerate multă vreme marginală în raport cu ciclul romanesc *In căutarea timpului pierdut*, fapt datorat în mare parte și vointei autorului lor, care nu și-a publicat în volum decât o parte din textele de teorie și critică cuprinse la literatură și artă, cele mai multe urmînd să apară abia la cîteva decenii după moarte sa. Ulterior însă vor deveni una dintre principalele surse ale *Noii Critici*, și obiect privilegiat de analiză. Edificiu poetic proutian se sprinjă pe temeliu unei practici de lectură care participă la scrierea însăși a operei.

Poate că zilele din copilăria noastră pe care le-am trăit cel mai din plin sunt cele pe care am crezut că nu le-am trăit cu adeverat, cele pe care le-am petrecut cînd o carte preferată. Tot ceea ce, după cîte se pare, le facea să fie pline pentru ceilalți, tot ceea ce înlăturam, ca pe un obstacol vulgar ce stă în calea unei plăceri divine: jocul la care ne chema un prieten tocmai cînd ne ofiam la pasajul cel mai interesant, albina sau raza de soare ce ne supăra și ne silca să ridicăm ochii de pe pagină sau să ne schimbăm locul, mîncarea pe care fusesem siliti să-o luăm cu noi și pe care o uitam călături pe banca, fără să ne atingem de ea, în temp

Va urma

mai fi păstrat din acele zile duse pentru totdeauna, și cu speranță de a vedea reflectându-se pe paginile lor case și eleșteie ce nu mai există.

Cine nu-și amintește, ca și mine, de acele lecturi făcute în timpul vacanțelor, pe care le ascundeam, rînd pe rînd, în toate acele seasuri ale zilei ce erau îndeajuns de liniste și de apărare ca să le poată adăposti. Dimineața, întorcindu-mă din parc, cînd toată lumea era plecată la plimbare, mă străcuram în sufragerie unde, pînă la ora încă îndeprtă a prînzului, vînem într-o intră în cîfară de bătrîna Felicie, fiindă îndeajuns de tăcută, și unde nu voi avea drept prietenii ce vor ști să-mi respecte lectura de cărți farfuribile pictate de pe perete, calendarul cu fila din cîjun proaspăt smulsă, pendula și focul ce vorbește fără să aștepte vineun răspuns și ale căror dulci cuvinte lipsite de sens nu vin, precum cuvintele oamenilor, să înlătuască printre-un înțeles diferit în-telesul cuvintelor pe care le citim. Mă așezam pe un scaun, lîngă micul foc de lemne despre care, în timpul prînzului, unchiul meu, ce se scula cu noaptea în cap, și grădinariul spuneau: „Nu strică! Puțin foc prinde chiar foarte bine; azi dimineață la șase era tare frig în grădină de Zarzovat și cînd te gîndești că peste opt zile e Paștele!” Înainte de masa de prînz care, vai! va pună capăt lecturii, mai aveam încă două ore bune. Din cînd în cînd, se auzea zgometul pompei din care apă începea să se scurgă și care se silea să-ti ridici ochii spre ea și să o privești prin ferestra închisă, acolo, chiar în apropiere, în unica alea a grădinilei ce-și mărginea

cu cîrormizi și facante în formă de semilună brazdile cu pansele. Din nefericire, bucatăreasă venea cu mult înainte ca să pună masă; și morăd de nu ar fi vorbit! Dar ea credea că se cuvine să spună: „Nu stai bine așa; ce-ar fi dacă ță-să aduce mai aproape o masă?” și fie să doar pentru a-i răspunde: „Nu, multumesc”, trebuia să-mi întrerupă brusc și să-mi scot la iveală, cu greu și în mară depărtări, vocea care, îndrătul buzelor, reprezenta fărcă zgomot, repeede, toate cuvintele citite cu ochii; trebuia să o opresc, să o fac auzită, și, pentru a spune în mod convenabil: „Nu, multumesc”, să-i dau o aparență cotidiană, o intonație de răspuns, pe care le pierduse. Trecea și acela ceas, adeseori, cu mult înainte de masa de prînz, începeau să sosesc că în sufragerie cei care, obositi fiind, își scurtaseră plimbarea, se întorseră „prîn, Méréglișe”, sau cei ce nu ieșiseră la plimbare în aceea dimineață, având „a scrie”. Spuneau: „Nu vreau să te stingheresc”, dar se apropiau de foc, se uitau că e ceasul, ziceau că masa le va prinde bine. Acela sau aceea care „rămăsesee să scrie” era încunjurat cu o deosebită diferență și i se spunea: „Ță-i făcut corespondență”, cu un suris în care se îmbina respectul, un anume minister, o anume complicata desfîntere, o anume complicitate desfrînată și totodată discretă. Unii, fără să mai aștepte, se așezau dinainte la masă, la locurile lor. Adevarătă nenorocie, căci era un exemplu rău pentru noi veniți, care puteau să credă că e ora prînzului, făcîndu-i astfel pe părintii mei să rostească prea devreme cuvintele mea și de îndată și trebuia să mă duc în parcul aflat la un kilometru depărtare de sat. Dar după joacă la care erau siliti să iau parte, mă

tăcerea, miscînd-o, unde camerele păstrează un iz închis pe care aerul de afară încearcă să dardnic să-l izgonească, și pe care nările îl inspiră de nemurărcă ori duclîndu-1 către imaginea ce, fermecată de el, îl pune să-i pozeze precum un model pentru a încerca să-l recreee în ea dimpreună cu toate gîndurile și amintirile pe care le conține; unde seara, cînd deschizi ușa de la cameră, ai sentimentul că violezi toată viața ce a rămas aici risipită, că o iei îndrăznet de mîndă cînd, după ce ai închis ușa, îmantenezi la fereastră, că te așezi într-un fel de liberă promiscuitate împreună cu ea pe canapeaua făcută de tapiterul din capitală de județ într-un stil pe care îl credea a fi cel parizian, că atingi pretutindeni golicuinea acelei vietii pentru a te tulbură pe tine însuți prin proprietă familialitate, așezîndu-ți încolo lucrurile, făcînd pe stăpînul în acastă cameră plină ochi de susținători, mergînd cu picioarele goale și în formă vatrăului și în desenul de pe perdele amprenta visului lor, mergînd cu picioarele goale pe covorul necunoscut; și ai sentimentul că închizi cu tine această viață tainică atunci cînd, tremurînd, te duci și pui zăvorul; că o îmbrăcăpingi spre pat și că te culci în sfîrșit cu ea în mariile cersafui albe ce îți ascund cu totul chipul, în timp ce, foarte aproape, biserică măsoară, în dangăt, pentru întreg orașul, ceasurile de însonnie ale muribunzilor și ale îndrăgostitorilor. Abia începeam să citeșc în camere mea și de îndată și trebuia să mă duc în parcul aflat la un kilometru depărtare de sat. Dar după joacă la care erau siliti să iau parte, mă

grăbeam să mărmînc că mai repede gustarea adusă în coșuri și împărtijă copilar pe marginea nărului, pe iarba unde carteau fuseseră deoară sub străsnica popasă, deoară sub străsnica popasă de-a nu o mai atinge. Ceva stai bine așa; ce-ar fi dacă ță-să aduce mai aproape o masă?” și fie să doar pentru a-i răspunde: „Nu, multumesc”, trebuia să-mi întrerupă brusc și să-mi scot la iveală, cu greu și în mară depărtări, vocea care, îndrătul buzelor, reprezenta fărcă zgomot, repeede, toate cuvintele citite cu ochii; trebuia să o opresc, să o fac auzită, și, pentru a spune în mod convenabil: „Nu, multumesc”, să-i dau o aparență cotidiană, o intonație de răspuns, pe care le pierduse. Trecea și acela ceas, adeseori, cu mult înainte de masa de prînz, începeau să sosesc că în sufragerie cei care, obositi fiind, își scurtaseră plimbarea, se întorseră „prîn, Méréglișe”, sau cei ce nu ieșiseră la plimbare în aceea dimineață, având „a scrie”. Spuneau: „Nu vreau să te stingheresc”, dar se apropiau de foc, se uitau că e ceasul, ziceau că masa le va prinde bine. Acela sau aceea care „rămăsesee să scrie” era încunjurat cu o deosebită diferență și i se spunea: „Ță-i făcut corespondență”, cu un suris în care se îmbina respectul, un anume minister, o anume complicata desfîntere, o anume complicitate desfrînată și totodată discretă. Unii, fără să mai aștepte, se așezau dinainte la masă, la locurile lor. Adevarătă nenorocie, căci era un exemplu rău pentru noi veniți, care puteau să credă că e ora prînzului, făcîndu-i astfel pe părintii mei să rostească prea devreme cuvintele mea și de îndată și trebuia să mă duc în parcul aflat la un kilometru depărtare de sat. Dar după joacă la care erau siliti să iau parte, mă

Abia începeam să citeșc în camera mea...

Adrian MORARU

3 /

todată parțial vrăjitor; făcea din cameră un fel de capelă unde soarele – cind străbatea pătrățelele de stichă roșie pe care unchiul meu le intercalase în partea de sus a ferestrelor – azvînea pe pereti, după ce colorase în roz păducelul perdezelor, luciu atrit de stramii de parcă micuță copelă ar fi fost cuprinsă într-o navă mai mare, cu vitralii; și unde dangătul clopotelor răsună atrit de puternic de la biserică apropiată de care, de altfel, în zilele de mare sărbătoare, altorele atunci îndărăt ne legau printre-un drum de flori, încit puteam să-mi închipui că sănătrase chiar sub acoperișul nostru, chiar deasupra ferestrei de unde îi scătam, adeseori, pe preotul ce trecea cu carteau de rugăciuni în mîndă, pe mărtușa mea, ce se întorcea de la vecernie, sau pe copilul din corul bisericii ce ne aducea anafura. Cât despre fotografia făcută de Brown după Primăvara lui Botticelli, sau mulajul după Femeia necunoscută de la muzeul din Lille care, pe peretii și pe căminul camerelor lui Maple, sănă tot ceea ce William Morris binevoiește să acorde inutiliei frumuseții, trebuie să recunosc că erau înlocuite în cameră mea printre-un fel de Gravură înfățișându-l pe printul Eugène, însăpmântator și frumos în dolmanul său, și pe care am fost foarte uitat cind l-am zărit într-o noapte, în suierat de locomotive și răpăit de grindină, tot însăpmântator și frumos, la intrarea unui bufet de grădă, unde slujea drept reclama pentru o specialitate de biscuiti. Bănuiesc astăzi că bunicul meu l-a primit odinioară în dar de la un fabricant bogat, înainte de a-l așeza în totdeauna în camera mea. Dar pe

atunci puțin îmi păsa de originea lui, care-ni părea istorică și ministerioasă, și nu-mi închipuam că ar putea să existe mai multe exemple a ceea ce eu socoteam și fi o ființă, locuitorul permanent al unei camere pe care o împărteam cu el, și unde îl regăseam în fiecare an, mereu asemenea lui însuși. Acum a trecut multă vreme de cînd nu l-am mai văzut și presupun că nu-l voi mai vedea vreodata. Dar dacă aş avea acest noroc, cred că ar avea să-mi spună mult mai multe lucruri decît Primăvara lui Botticelli.

Filas pe oamenii de gust să-si împo-

dobească locuința cu reproduceri

după capodoperele pe care le ad-

miră și să-si despovăreze memo-

ria de grija de a le păstra imagi-

nea prețioasă, încrezînd-o unei

rame de lemn sculptat. Filas pe

oamenii de gust să-si aranjeze ca-

mă după chipul și asemănarea

propriului lor gust, și să o umple

creația și limbajul unor vietii cu

desăvîrsire diferite de a mea, vă-

dind preferințe opuse preferințelor mele, unde nu regăsesem nimic

din gîndirea mea conștiință, unde

imaginatioia mea se exalta simțim-

du-se proiectat în sinul non-eului;

nu mă simt fenici decât cînd pun

picioară – pe bulevardul Gării, în

port sau în piața Bisericii – într-u-

riferului, unde harta Geografică

omânunii și județului este încă

singura podobă de pe peretii, un-

de fiecare zgomet punte în evidență

6 /

ferturile și tacâmurile erau așezate pe față de masă de pe care nu mai lipsea decât ceea ce urma să fie adus doar la sfîrșit, aparat tabular și sticla în care unchilul, horticulor și bucătar, făcea el însuși cafeaua în fată noastră, aparăt tabular și complicat precum un instrument de cenușă înmormântă și brună, și fizică ce ar fi miroșit bine, și unde era atât de placut să vezi cum urcă, în clopotul de sticla, cloicotul brusc și lăsa pe peretii încetăgoși ca o cenușă înmormântă și brună, și care asemenea, smântina și fragă pe care același unchi le amesteca, în proporții întotdeauna identice, pînă cînd obținea tocmai rozul dorit, cu experiența unui colorist și intuiția divinatorie a unui gurmănd. Cît de lungă mi se părea masa de prînz Mătușa mea doar părerea cu o blîndețe ce îngăduia, massa de prînz Mătușa mea doar dar nu admitea să fie contrazisă. Cînd era vorba de un roman, de foarte bună, era totdeauna de acord, cu o umiliință feminină, cu părerea celor mai competenți. Ea socotea că acesta este domeniul nesigur al capriciului, în care devărul nu poate fi stabilit doar de impresia unui singur om. Dar cînd era vorba de lucruri ale căror reguli și principii île învățase de la mama ei, de felul în care trebuiau făcute anumite mincări, de felul în care trebuia să cînte sonatele lui Beethoven și să-și primească oaspetii cu amabilitate, era sigură că se află în posesia unei idei corecte despre perfectiune și că trebuie să vadă cît de aproape sau de departe să se întâlnească. De altfel, în privința tuturor celor trei lucruri, perfectiunea era aproape aceeași: un fel de simplitate a mijloacelor,

de sobrietate și de formec. Respingea cu orare ideea de a punem nădenii în mincăriile care nu au absolută nevoie de ele, ideea de a cînta la pian cu afectare și folosind prea mult pedalele, ideea de a cînta la pian cu afectare și si de a vorbi despre sine în mod exagerat cînd „îți primești” oaspetii, încă de la prima înghiititură, încă de la primele note, încă de la un simplu biletel, avea pretenția că știe dacă are de-a face cu o bună bucătăreasă, cu un mușician adevărat, cu o femeie bine crescută. Poate că are degetele mult mai exersate decât mine, dar se dovedește lipsită de gust cînd interpretează cu atită emfază această atită de simplu. „Poate că este o femeie strălucitoare și plină de calități, dar a vorbi de atită de calități, dar a vorbi de atită de simplu. „Poate că este o bucațăreasă extraordinară, dar nu știe cum se face un biftecul cu mere. Biftecul cu mere! Poate că este o bucațăreasă să urmărește să reträgea, în camera lui, ceea ce îmi îngăduia să urc fără întruire, pe mică scară cu trepte apropiate, în odia mea, la unicul etaj, atât de scund încât pînă și un copil ar fi putut să sară în stradă pe fereastră. Mă duceam să închid fereastră, fără să pot evita salutul armurierului din fată care, sub pretextul că trage obloanele, venea zînic, după masa de prînz, să-și fumeze pipă în fată portii și să le spună bună ziua trecătorilor să, uneori, se opreau și stăteau de vorbă cu el. Teoriile lui William Morris, aplicate atît de consecvent de către Maple și decoratorii englezi, decretă că o cameră nu este frumoasă decât atunci cînd cuprinde numai lucruri ce ne sunt utile și că orice lucru util, chiar și un simplu cui, trebuie să fie nu ascuns, ci că mai vizibil. Deasupra patului cu gratii de aramă și pe de-a-nțregul descoperit, atîmă, pe peretii goi ai acestor camere igienice, câteva reproduceri de copodopere. Dacă o judecăi după principiile acestei estetici, camera

din mincăre din vîrful buzelor, nu și mai spunea părerea, ceea ce, de altfel, ne făcea să ne dăm seama că verdictul era defavorabil. Tăcea, darcieam în ochi ei blîzni o hotărîtă și intelligentă dezaprobată, ce avea darul să-l înfurie pe bunicul meu. El o rugă ironic să-și spună părerea, devinea nerăbdător în fată tăcerii ei, o întreba din nou, se mină, dar simțeai că ea să fi lăsat mai curînd schingiuitoră decât să-i împărtășească credința, și anume că desertul nu era prea dulce.

După masa de prînz, începeam de îndată să citeșc; mai ales dacă ziua era cît de cît călduroasă, fiecare se retrăgea, în camera lui, ceea ce îmi îngăduia să urc fără întruire, pe mică scară cu trepte apropiate, în odia mea, la unicul etaj, atât de scund încât pînă și un copil ar fi putut să sară în stradă pe fereastră. Mă duceam să închid fereastră, fără să pot evita salutul armurierului din fată care, sub pretextul că trage obloanele, venea zînic, după masa de prînz, să-și fumeze pipă în fată portii și să le spună bună ziua trecătorilor să, uneori, se opreau și stăteau de vorbă cu el. Teoriile lui William Morris, aplicate atît de consecvent de către Maple și decoratorii englezi, decretă că o cameră nu este frumoasă decât atunci cînd cuprinde numai lucruri ce ne sunt utile și că orice lucru util, chiar și un simplu cui, trebuie să fie nu ascuns, ci că mai vizibil. Deasupra patului cu gratii de aramă și pe de-a-nțregul descoperit, atîmă, pe peretii goi ai acestor camere igienice, câteva reproduceri de copodopere. Dacă o judecăi după principiile acestei estetici, camera

mea nu era nicidcum frumoasă, căci era plină de lucruri ce nu puteau slui la nimic și care le ascundea pudic, într-oțit încât pînă și folosirea lor devinea nespus de a cînta la pian cu afectare și de a vorbi despre sine în mod exagerat cînd „îți primești” oaspetii, încă de la prima înghiititură, încă de la primele note, încă de la un simplu biletel, avea pretenția că știe dacă are de-a face cu o bună bucătăreasă, cu un mușician adevărat, cu o femeie bine crescută. Poate că are degetele mult mai exersate decât mine, dar se dovedește lipsită de gust cînd interpretează cu atită emfază această atită de simplu. „Poate că este o femeie strălucitoare și plină de calități, dar a vorbi de atită de calități, dar a vorbi de atită de simplu. „Poate că este o bucațăreasă să urmărește să reträgea, în camera lui, ceea ce îmi îngăduia să urc fără întruire, pe mică scară cu trepte apropiate, în odia mea, la unicul etaj, atât de scund încât pînă și un copil ar fi putut să sară în stradă pe fereastră. Mă duceam să închid fereastră, fără să pot evita salutul armurierului din fată care, sub pretextul că trage obloanele, venea zînic, după masa de prînz, să-și fumeze pipă în fată portii și să le spună bună ziua trecătorilor să, uneori, se opreau și stăteau de vorbă cu el. Teoriile lui William Morris, aplicate atît de consecvent de către Maple și decoratorii englezi, decretă că o cameră nu este frumoasă decât atunci cînd cuprinde numai lucruri ce ne sunt utile și că orice lucru util, chiar și un simplu cui, trebuie să fie nu ascuns, ci că mai vizibil. Deasupra patului cu gratii de aramă și pe de-a-nțregul descoperit, atîmă, pe peretii goi ai acestor camere igienice, câteva reproduceri de copodopere. Dacă o judecăi după principiile acestei estetici, camera

Rubrică susținută de Adrian DOLGHI, doctor în istorie

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE

ETAPA a V-a

1. Apreciază consecințele evenimentului reprezentat în imagine.

2. Explică cine au fost tarabostes.

3. Recunoaște monumentul din imaginea alăturată.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei. Succes!

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

1. În imagine este reprezentat asediul Bastiliei la 14 iulie 1789, care a fost semnalul declanșării Revoluției Franceze contra absolutismului. Bastilia era o cetate foarte bine întărită, care servea drept temniță pentru deținuții politici ai regimului și simboliza puterea absolută a regelui Franței. Căderea acestei cetăți și distrugerea ei au simbolizat începutul „sfîrșitului” puterii absolute a regelui și realizarea visurilor de libertate ale francezilor.

2. *Comati* – categorie a oamenilor liberi de rînd în cadrul societății dacice; umblau cu capul descovert; numiți „pletoși” (*cometai*, în limba greacă; *capillati*, în latină).

abonament

NOI – REVISTA COPILĂRIEI ȘI ADOLESCENȚEI TALE

Dragă prietene,

Te-ai bucurat din plin de sărbătorile de iarnă alături de cei dragi. Sigur, îți-ai adus și niscai bani în punguța ta. Dacă încă nu te-ai abonat la revista NOI, rezervă 165 de lei pentru a face un abonament pentru următoarele 11 luni ale anului 2016.

Fiecare dintre colegii tăi merită un abonament la revista NOI. Îndeamnă-i să se aboneze! Ar fi bine ca în fiecare clasă să fie cel puțin un abonament la revista NOI.

3. Templul lui Hercule Victor (Hercule îngingătorul) este un edificiu vechi situat în Piazza della Verità Bocca, în zona Forum Boarium aproape de Tibru din Roma (Italia).

Rezultatele etapei a II-a:

Cîte 30 de puncte (15,10,5) au acumulat: Cătălina MIRCOS, Cărpineni, Hîncești; Mădălina BÎTCĂ, Nisporeni; Daniela NANI, Ulmu, Ialoveni; Cătălina MUNTEANU, Zăicani, Rîșcani; Alexandrina BATRÎNCEA, Veronica ROTARI, Elena PORUBIN, Alina ROTARI, Holercani, Dubăsari; Marinela STICEA, Luminița ANTON, Cobani, Glodeni; Ecaterina ISTRATI, Adelina JARDAN, Maria JARDAN, Alina ISTRATI, Ionela BÎRDAN, Tamara ISTRATI, Viorica GORI, Lozova, Strășeni; Daniela GORGOS, cl. a IX-a „A”, Susleni, Orhei; Aliona CAZACU, Hagimus, Căușeni; Anișoara ABABII, Marcela BÎRSĂ, Mădălina ABABII, Văsieni, Ialoveni.

29 de puncte (14,10,5): Natalia POSTICĂ, Molovata, Dubăsari; Ana-Maria SCAUN, Oxentea, Dubăsari; Ionela JARDAN, Lozova, Strășeni; Iulian DANU, Șendreni, Nisporeni.

28 de puncte: Maria REVENCU (15,8,5), Cobani, Glodeni; Irina GRIGORAȘENCO (13,10,5), Chișinău; Daniela GORGOS, cl. a IX-a „B” (14,10,4), Susleni, Orhei.

25 de puncte: Mihaela DODI (15,10,0), Susleni, Orhei.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 25 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Abonîndu-te la NOI, te asiguri cu un adevărat ghid pe cărimul creației și al autorealizării. Poți miza pe echipa redațională, pe specialistii asociați și pe toți cititorii care sunt gata să te asculte, să te înțeleagă și să-ți dea un sfat.

Revista NOI apare lunar, inclusiv în vacanța mare, fără numere comasate.

Prețul unui abonament pentru 10 luni este de 150 de lei.

Indicele PM 31239.

Abonamentul la revista NOI poate fi perfectat la orice oficiu poștal.

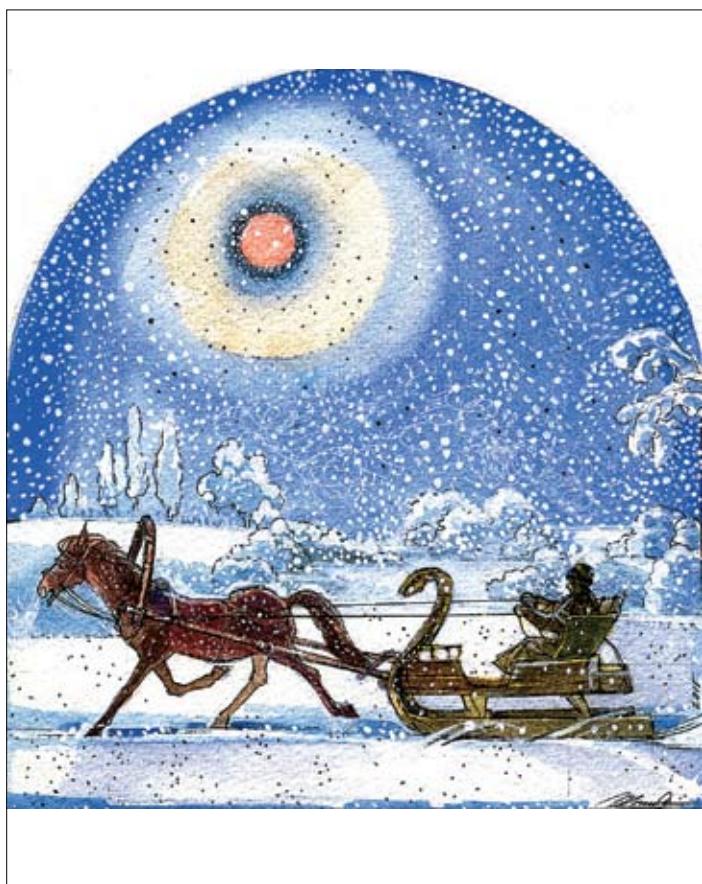
RUGĂCIUNI PENTRU MÎNTUIRE (IV)

Doamne, eu voiesc ceea ce voiești Tu, pentru că Tu voiești să mă supun voii Tale; ajută-mi, Doamne, să fac tot ce voiești Tu. *Amin!*

George COŞBUC

IARNA

Iarna-i un vestit dulgher
Că ea poate, cînd voiește,
Peste rîuri pod să puie,
Fără lemne, fără cuie,
Fără nici un pic de fier;
Și gătește-așa deodată,
Pod întreg, dintr-o bucată.
Iarna-i grădinăr, cînd vrea
Pune albe flori la geamuri,
Fără frunze și cotoare,
Fără chiar să aibă soare,
Numai cum le știe ea.
Mie-mi plac, că sunt de gheăță,
Dar cînd sufli, pier din față.

SINGUR CUC

Cucul nu e defel un tată nepăsător. Cînd femela își depune oul în cuibul altei păsări, cucul supraveghează atent viitorul domiciliu al puiului său. E adevărat, îl interesează mai mult faptul că acolo să nu-și depună ouăle și o altă femelă de cuc, întrucât, în acest caz, părintii adoptivi, de obicei păsări mici, n-ar putea hrăni doi pui de cuc și unul dintre ei ar muri de foame.

Nu oricărui cuc îi place să fie... singur cuc. Astfel, o specie de cuc din America de Sud preferă societatea semenilor săi sau chiar a oamenilor. Aceste păsări se tîn pe lîngă case și trăiesc în cea mai deplină armonie în grupuri numeroase. Mai mult, își construiesc cuiburi comune, în care ouăle sănt depuse de femele din familii diferite și clocite pe rînd de către toți membrii colectivității.

Cucul cățărător american e un adevărat campion la alergări: dezvoltă o viteză egală cu aceea a unui cal de curse. Mexicanii obișnuiesc să-i tînă pe lîngă casă pentru că se domesticesc ușor și, în plus, se hrănesc cu șoareci, șerpi și gîndaci.

Regele Umberto I (a fost numit rege al Italiei pe 9 ianuarie 1878) a mers la un restaurant din Monza unde a descoperit că semăna leit cu proprietarul restaurantului. A stat de vorbă cu acesta și aflat că erau născuți în aceeași zi, 14 martie 1844, că se născuseră în același oraș, că pe soțile lor le chema la fel și că restaurantul se deschise în ziua în care Umberto, fusese încoronat. Pe 29 iulie 1900, Umberto cînd era în mijlocul unei mulțimi, a aflat că proprietarul fusese împușcat și murise. La doar cîteva minute și el a fost asasinat de un necunoscut.

Numele său complet este Umberto Rainerio Carlo Emanuele Giovanni Maria Ferdinando Eugenio, Principe de Piemont.

Deseori, vorbitorii de limbă română rostesc, cînd cineva vrea să scape de vreun ghinion, expresia *bate în lemn* însoțită de *Doamne ferește*. Și nu numai că o rostesc, dar caută ceva din lemn ca să ciocânească în speranța că posibilul ghinion să nu ajungă la realizare. De ce fac oare oamenii acest lucru?

Unii etnologi sunt de părere, că atingerea lemnului și asocierea sa cu norocul este legată de răstignirea lui Iisus Hristos pe crucea din lemn. Altii însă cred că rădăcinile ei sunt mai vechi și au origini păgâne.

Mitologia greacă prezintă o altă perspectivă. Driadele erau nimfe care locuiau în interiorul copacilor pînă la moartea acestora. Numele lor în greacă înseamnă stejar sau orice copac care crește în sălbăticie. Acestea își făceau rareori apariția fiind foarte timide, însă cînd apăreau, ofereau sfaturi și urări de noroc călătorilor care ciocâneau în scoarță. De aici vine și expresia, superstiția de a *bate în lemn*.

Ion AGÂRBICEANU

ÎNTÎIUL DRUM

(fragment)

Flutura rar cîte un fulg de nea prin văzduhul sur. Se opresc pe o clipă nehotărîti, apoi coboară iar și iar se opresc. Parcă le pare rău de înălțimea din care vin, se simt străini în lume și se tem de ce vor afla, jos, pe pămînt.

Uneori, îi prinde o undă de vînt și-i mătură, de nu se mai văd și trece o vreme pînă ce îndrăznesc să coboare alții. Îi mătură și din curte, de pe pămîntul înghețat pe care s-au așezat, ușor, că niște scame de pene.

Nu e frig. A fost înainte cu cîteva zile, pînă a înghețat tina. Acum e bine. Se tot încearcă să ningă, și nu poate. Se pare că iarna și-a uitat din anul trecut cum să-și scuture cojocul.

Lelea Anuța e necăjită tare. Copilul cel mic, sugaciul, orăcăie ca o broască în leagăn. I-a dat să sugă, dar n-a vrut. Își încrețește și-și strîmbă obrăjorii și strigă tare parcă speriat.

Îl ridică iar din leagăn și-i dă sînul plin și alb, dar brocoiul se ferește, se învinetește la obraz, și zbiară din răspunderi.

Așa o fierbe de azi-dimineață.

— Ce te doare, puiule, ce te doare? Of, Doamne! De ce vor mai avea dureri și copiii?

Îl pune iar în leagăn și Ioniță, frățiorul cel mai mare, se și repede să-l legene în locul mamei sale, cuprinsă de trebi, cît nu mai știe unde-i este capul.

— Haia, haia! Haia, haia! mormăie cadențat copilul.

— Mai încet, mai încet, Ioniță, că-l răstorni.

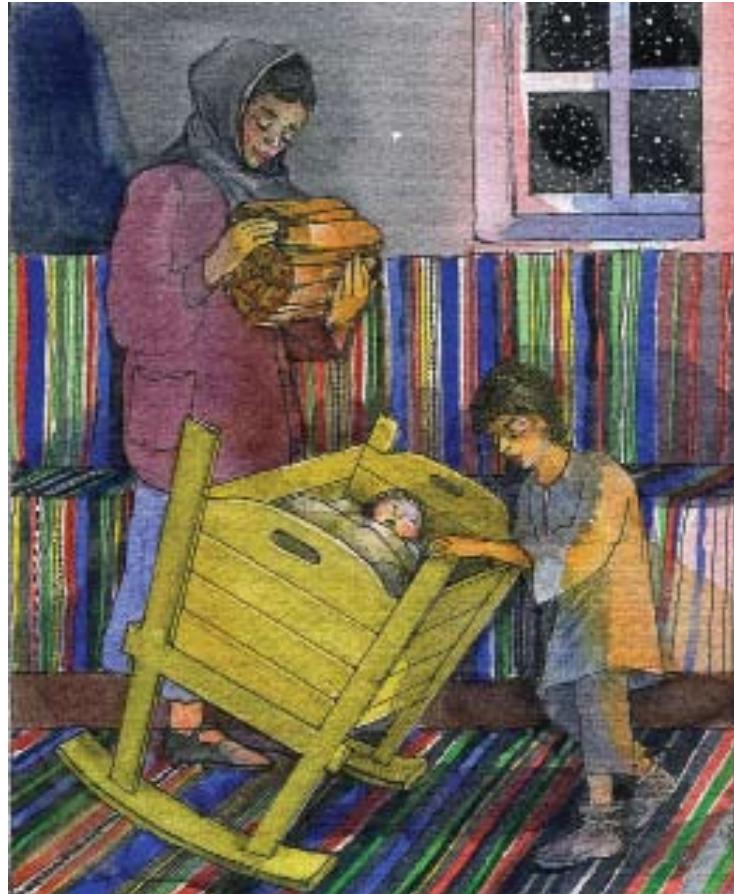
Leagănu se balansează, uneori, să ajungă cu fundul deasupra.

Ioniță mormăie tot mai tare și cît poate el de gros, să acopere plînsul sugaciului, să-și poată vedea mama-sa de lucru.

— Haia, haia! Haia, haia!

Rar aruncă ochii pe fereastră. Parcă ninge mai bine. Vîntul țiuie, uneori, în streașina lungă, și fluieră scurt prin horn, și atunci flacăra din vatră se tupilează pe-o clipă, se topește repede, coborînd pe tăciuni, ca și cînd ar fi gata să se stingă. Dar în clipa următoare învie iar.

Leagăna cu putere, cu stăruință mare. Poate adioarme cel mic. El vede și simte că mamă-sa e îngrijorată, dar de la o vreme îi vine greu și lui să mai audă plînsul frățiorului: parcă i-a intrat în urechi pînă în mijlocul capului.

— Grijeste, mă, că-l dai peste cap! Leagăna mai încet.

Cum să legene mai încet? De la o vreme se uită cu dușmanie la cel ce zbiară mereu.

Mamă-sa iese și iar vine, și iar iese. Are treabă în tindă, în cămară, prin curte după lemne. Au făcut foc în camera dinainte și aici fierbe și mîncarea pe vatră. Rar privește și ea prin geam: ninge iar și acum rar, dar vîntul se întețește.

Într-un tîrziu sugaciul a adormit.

— Încet, Ioniță, de tot încet!

Ioniță ar lăsa bucuros leagănu și s-ar duce la fereastră să vadă cum ninge. Dar dacă se deșteaptă și, plînge iar? Acum e aşa de bine în cameră, în liniștea mare ce s-a pus. Privește cu încintare jocul flăcărilor pe vatră, deasupra lemnelor înnegrite. Par cînd săbiuțe ascuțite, cînd săbii late, cînd fuiocare despletite. Si rar, vîntul fluieră prin horn și parcă scuipă foc.

Ilustrații: Alexei COLĂBNEAC

FLOAREA RARĂ A DUHULUI

*N*u știu care ar putea fi măsura sau poate măsurile de apreciere a omului în lumea modernă. Ieromonahul Rafail Noica spune undeva în cuvintele sale duhovnicești că din totă lumea aceasta materială și ideatică de azi, din tot praful stelar, din toate lucrurile existente doar omul nu se supune legii. Fiecare om este o excepție. Fiecare suflăt care va fi existat în istoria aceasta este o călătorie dintru neființă până întru vecinica îndumnezeire. Și o călătorie unică. O carte unică. Un ro-

LA RĂSCRUCE

Valerie VOLONTIR

ne îndeamnă să scoatem cartea fericită, viața norocoasă, măsura lumii și a omului. Și noi o tot scoatem, o tot alegem, tot alergăm după semințele binelui, le tot semănăm, încit, pomenindu-ne la un moment dat că a răsărît răul, nefericiți, ne întrebăm: de ce oare? Să aibă oare Domnul o altă măsură decât cea a omului, care, iată, ne convingem și cîta oară, este diferită de cea a noastră? Mult probabil. Cît mă privește, încă din copilărie am învățat că una dintre măsurile de apreciere pe care le aplică Domnul în lumea astă ar putea fi bătăturile.

Continuare în pag. 31

man unic. Ma-rele Saramago voia să facă din aceste cărți o bibliotecă pe lună. Diavolul clădește o temniță din ele cu un singur paznic la ușile ei: răul cu față de bine. Cine va birui? Problema eternă a lumii. Tot mai mult și mai mult „prietenul” nostru fidel ne amestecă viețile și cărările, ca

pe un butuc de cărți, din care

Urmare din pag. 12

Rezultatele etapei a II-a:

39 de puncte au acumulat: Maria JARDAN (10,10,10,9), Ionela BÎRDĂN (10,10,9,10), Lozova, Strășeni; Cătălina MIRCOS (10,10,9,10), Cărpi-neni, Hincești; Ecaterina POPUȘOI (10,10,9,10), Holercani, Dubăsari; Alexandrina NEGHIN (10,10,9,10), Chișinău; Tamara BIVOL (10,10,9,10), Bardar, Ialoveni.

38 de puncte: Aurelia OBREJA (10,10,9,9), Alina PLEȘCO (10,10,9,9), Orhei; Alina ROTARI (9,10,10,9), Holercani, Dubăsari; Ionela JARDAN (10,10,9,9), Veronica VORNICESCU (9,10,9,10), Adelina JARDAN (9,10,10,9), Lozova, Strășeni; Emilia CIOCANU (9,10,9,10), Costuleni, Ungheni; Natalia POSTICĂ (9,10,10,9), Molovata, Dubăsari; Andreea POPA (10,10,9,9), Nicoleta COJOCARI (10,10,9,9), Valeria DOLGHIER (10,10,9,9), Cirip-cău, Florești; Mihaela ZAVATCHI (10,10,9,9), Drochia.

37 de puncte: Marinela LUPUȘOR (9,10,9,9), Cobani, Glodeni; Silvia MELNIC (10,10,8,9), Orhei; Veronica ROTARI (10,10,8,9), Alexandrina BATRÎNCEA (10,10,8,9), Holercani, Dubăsari; Eugenia RUDACOV (10,10,8,9), Strășeni; Teodora GUȚU (10,9,9,9), Drochia, Drochia; Cătălina MUNTEANU (10,9,9,9), Zăicanî, Rîșcani; Mihaela TONU (10,9,9,9), Bardar, Ialoveni.

36 de puncte: Maria REVENCU (9,10,8,9), Ana RUGINĂ (9,9,9,9), Cobani, Glodeni; Mihaela DOI (9,10,8,9), Susleni, Orhei; Roxana OLARU (10,9,8,9), Călărași; Alina LUCHIȚA (8,10,9,9), Bardar, Ialoveni; Cristina CATANOI (9,10,9,8), Ursoaia, Căușeni.

35 de puncte: Cristina JITOREANU (8,9,9,9), Ungheni.

34 de puncte: Mariana CURNIC (8,9,8,9), Văsieni, Ialoveni; Vasile ANDREEV (9,8,8,9), Holercani, Dubăsari; Corina DEMENCIUC (9,9,8,8), Heciul Vechi, Singerei; Ana-Maria URBINELLI (9,9,8,8), Cobani, Glodeni.

33 de puncte: Valeria MINCIUNĂ (8,8,9,8), Corjova, Criuleni.

32 de puncte: Cristina CANDU (9,6,9,8), Daniela DARII (9,7,8,8), Văsieni, Ialoveni; Ana-Maria SCAUN (10,6,8,8), Oxentea, Dubăsari; Maricica ANDONI (10,5,8,8), Colibași, Cahul.

30 de puncte: Valentina COJAN (9,6,7,8), Colibași, Cahul.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 30 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Rubrică susținută de Tatiana CRESTENCO,
Oficiul Avocatului Poporului

EXCEPȚII DE LA REGULĂ

*M*i-am găsit recent fotografia într-o revistă. Fără sătirea mea. Nu am idee cine este autorul ei, fiind o imagine pe un fundal de toamnă în care eu sunt surprinsă în timp ce merg pe o stradă din capitală. Are cineva voie să te fotografieze și să-ți publice imaginea fără consimțământul tău?

Ana C., 17 ani
Chișinău

Dragă Ana, ai adresat o întrebare foarte interesantă. Datele care permit identificarea noastră trebuie făcute publice doar cu acordul nostru, dar există și exceptii de la regulă. Din cîte ai relatat, reiese că este o fotografie a ta pe fundalul unui peisaj din oraș și în acest caz, fotograful nu era obligat să ceară acordul tău. Fotografile făcute în locurile publice se consideră drepturile de autor ale fotografului. Pentru mai multe detalii îți recomand să te adresezi și la Centrul național pentru protecția datelor cu caracter personal.

*E*levii din gimnaziul nostru vin la școală în uniforme. Părinții mei nu au posibilitate să mi-o cumpere. Diriginta zice că nu am ce căuta fără uniformă la lecțiile ei? Cum să procedez?

Maria B., 12 ani
Glodeni

Dragă Maria, dirigintele clasei și directorul școlii pot solicita elevilor prezența la ore îmbrăcați în uniforme școlare doar cînd această cerință se regăsește în Regulamentul școlii și doar dacă acesta a fost adus la cunoștința elevilor și părinților.

În cazul familiilor cu venit redus, acestea sint în drept să solicite ajutor de la asistentul social din localitate.

*A*nul trecut am adunat bani în școală pentru tratamentul unui coleg cu probleme grave de sănătate. Cineva dintre apropiatii colegului nostru mi-a zis că banii nu au mai ajuns la ei. Ce facem în acest caz?

C. B., 15 ani
Rezina

Ne pare rău să aflăm că intențiile nobile ale unor cetăteni de a ajuta copiii bolnavi constituie acțiuni de escrocherie pentru alții. În acest caz vă puteți adresa organelor de poliție.

Nota redacției: Dacă aveți întrebări ce țin de drepturile voastre, scrieți-ne pe adresa revistei NOI.

Rubrică susținută de Constantin OLTEANU

CITIUS, ALTIUS, FORTIUS!

*S*întem și noi curioși să vedem dacă vechii noștri prieteni continuă competiția și dacă în arena au ieșit nume noi. Deși totul se va decide peste alte etape, răspunsurile de pe acest prim segment pot sugera anumite tendințe, anumite capacitați și chiar ne pot arăta niște caractere. Am vorbit cu „conducerea de vîrf” a redacției despre premii și surpize, dar pînă atunci vom avea grijă să contabilizăm toate punctele voastre, ca să vedem cine este marele învingător. Înainte!

ETAPA a IV-a

1. Ce sport vizează Campionatul European al Țărilor Mici care va avea loc la Ciorescu? (5 puncte)
2. Pe ce evoluează Evgheni Pliușcenko: iarbă, covor sau gheată? (4 puncte)
3. De ce a fost eliminat Real Madrid din Cupa Regelui? (3 puncte)

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. Alaba.
2. Djoković. Scor 3:1.
3. Brazuca.

Rezultatele etapei I:

Iată și numele celor care au acumulat maximum de puncte (12 puncte):

Andrei și Daniel MORARU, Alexandru TĂRĂCILĂ, Selemet, Cimișlia; Elena PORUBIN, Alina ROTARI, Maria CÎRNĂȚ, Veronica ROTARI, Alexandrina BATRÎNCEA, Holercani, Dubăsari; Vlada FIODOROV, Chișinău; Daniela GORGOS, cl. a IX-a „A”, Daniela GORGOS, cl. a IX-a „B”, Michaela DODI, Susleni Orhei; Emilia CIOCANU, Costuleni, Ungheni; Tamara BIVOL, Bardar, Ialoveni; Aliona CAZACU, Hagimus, Căușeni; Maria REVENCU, Cobani, Glodeni.

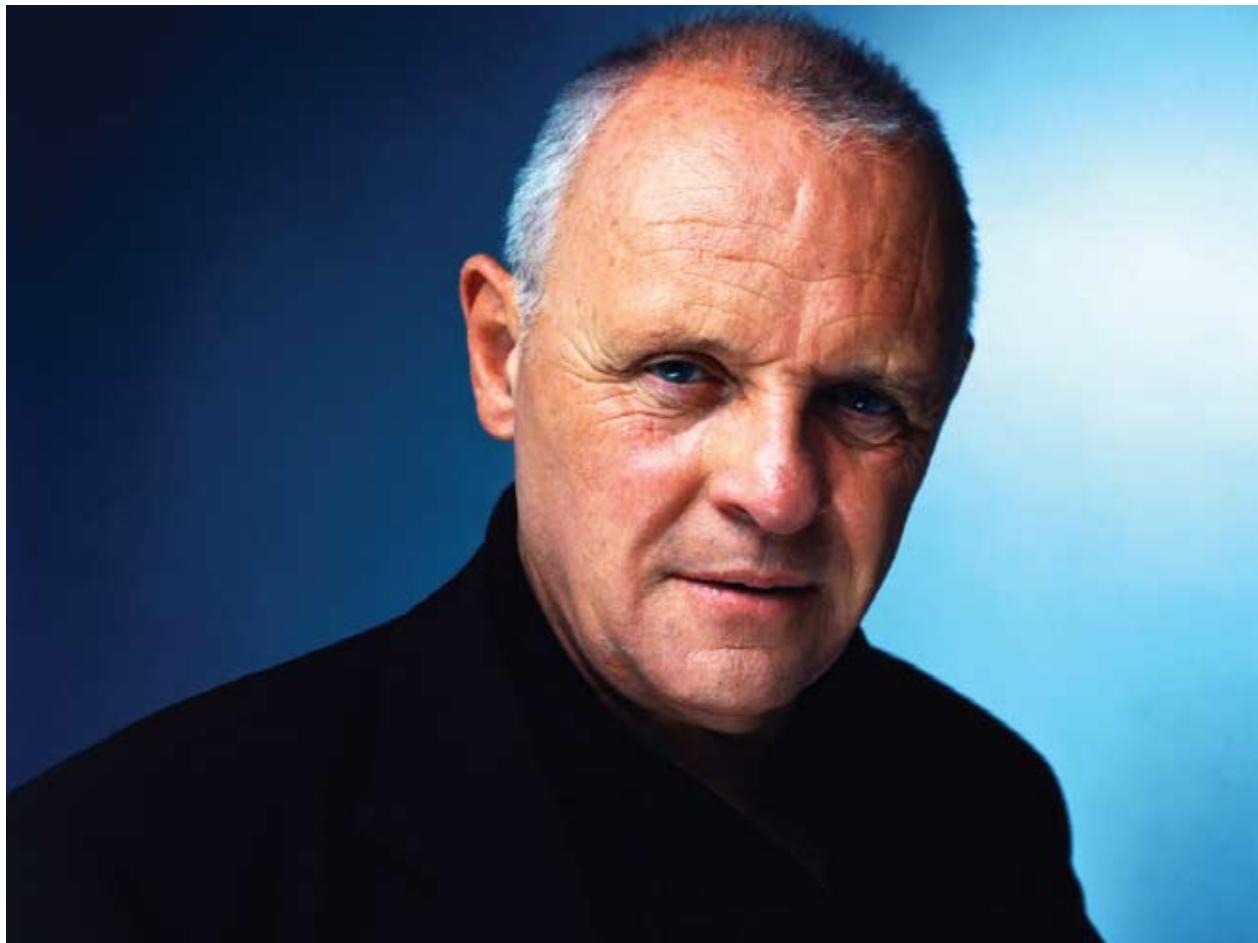
Răspunsurile autorilor care au acumulat 7 puncte: Lumița ANTON, Balatina, Glodeni; Marinela STICEA, Cobani, Glodeni; Vasile ANDREEV, Holercani, Dubăsari; Tudor GRATI, Lozova, Strășeni.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 7 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Vă dorim succes și cît mai multe răspunsuri corecte.

ANTHONY HOPKINS

Este unul dintre acei pe care îi alege cerul atunci cînd are de spus ceva concret lumii întregi, prin intermediul filmului și cîntecului nemijlocit.

Philip Anthony „Tony” Hopkins s-a născut pe 31 decembrie 1937, în Port Talbot, Wales. Este un mare actor, regizor de film, scenarist, producător de film și compozitor.

Tinăruл Anthony își petreceea majoritatea timpului singur, desenînd sau cîntînd la pian. Nu era atras de școală, notele lui nu erau dintre cele mai grozave, iar cu colegii nu se înțelegeea prea bine. Prefera să privească cîteva filme pe săptămînă în loc să învețe pentru școală. A schimbat chiar și cîteva colegii pînă cînd, la vîrsta de 17 ani, s-a înscris, într-un final, la un colegiu de muzică și dramă, numit *Cardiff*, pe care l-a absolvit în 1957. După aceasta a urmat doi ani serviciul militar. În 1960, Hopkins s-a înscris la școala *Royal Academy of Dramatic Arts*, pe care a absolvit-o trei ani mai tîrziu. În perioada ce-a urmat, Hopkins a jucat în mai multe piese de teatru. A întîlnit-o pe femeia cu care s-a și căsătorit, Petronella Barker. Împreună au o fiică, pe nume Abigail. După despărțirea de aceasta, se căsătorește cu Jennifer Lynton.

Hopkins a devenit foarte recunoscut pe scenele teatrelor din Marea Britanie, în roluri precum *Cladius* în *Hamlet*, sau cel din *Lion In Winter*. Carierea sa a fost influențată, direct sau indirect, de cîteva

nume importante din lumea teatrului și cinematografiei. În anul 1965 se mută la Londra, la Teatrul Național, la invitația lui L. Olivier, care văzuse în tinăruл Hopkins ceva promițător chiar de la prima audiție. Din acest moment, cariera lui prinde contur.

Debutul în film îl face cu *The White Bus (Autobuzul Alb)* în 1966. Filmul nu a avut ecou în lumea cinematografică. Tinăruл Hopkins repurta însă succese deosebite ca actor de teatru. Momentul de răscruce al carierei sale l-a constituit rolul lui Edgar din *Dansul morții* de August Strindberg, în care, inițial, fusese doar dublura lui L. Olivier. Soarta însă a vrut ca Olivier să se îmbolnăvească de apendicită și Hopkins să fie nevoit să îi ia locul pe scenă. A fost remarcat și rolurile cu început să curgă. În 1971 a jucat primul rol principal, în filmul *When Eight Bells Toll*.

Deține Premiul Oscar *Cel mai bun actor în rol principal*, în 1992, filmul *Tăcerea mieilor*, și Premiul Globul de Aur, Premiul *Cecil B. DeMille*, în 2006 – *Premiul pentru întreaga activitate*.

Lui Anthony Hopkins nu i-a plăcut munca privind filmele, iar pentru producțiile hollywoodiene are foarte puțin respect. Singurul motiv care îl mai ține în această meserie îl reprezintă, după spusele lui, banii. Cu toate acestea, este un actor renomit ce face ca această meserie să pară a fi ușoară.

Ana CEAPĂ

ILIE NĂSTASE

Basarabia noastră, o zic cu certitudine, a trimis în lume foarte multe nume notorii. Unii doar se nășteau aici, apoi își luau zborul, pentru că timpul și regimul de atunci, bată-l vina, îi alunga pe rînd, pe toti. Unul dintre aceste nume, care poate abia mai ține minte drumurile copilăriei, este Ilie Năstase, tenismanul cu rădăcini pur basarabene, cu mama născută la Căinari, Tighina, și tată polițist pe la Banca Națională a României în Soroca. Dincolo de culisele carierei sale de sportiv, se ascunde o istorie de-a dreptul frumoasă și sensibilă.

Al șaselea copil al cuplului Gheorghe și Elena (9 iulie 1946) și-a petrecut primii ani ai copilăriei la Chișinău și Soroca. S-au mutat la București, pe vremea foamei, iar datorită fratelui său, Costică, care era fotbalist, și a animalelor pe care le aveau pe lîngă casă, o duceau mai bine ca alții. Iar banca și terenul de tenis l-au făcut să-o ducă în viitor și mai bine. Nu pentru că tatăl său era angajat acolo, ci datorită ternalui care i-a permis să-l exploateze și să deprindă primele abilități sportive. Astfel, acestea i-au fost prima gazdă și locul de unde a început încet-încet să prindă aripi. Dar nu pe mult timp. Familia este nevoită să se mute într-o altă locuință, din care cauză, Ilie Năstase pierde contactul cu terenul de tenis și cu cel de fotbal. Însă relația băiatului chipeș cu sportul rămîne intactă. La început frecventeaază clubul Steaua, unde juca zilnic fotbal și tenis. Iar deja la 12 ani, la

primul turneu de tenis, este învins de către adversarul său, lucru care l-a înfoiat în pene și a început să strigă că încă nu s-a născut omul care să-l bată pe el cu 6-0. La numai 13 ani, i se întâmplă două lucruri frumoase: cîștigă campionatul național de tenis, după care va lua deciză de a deveni jucător profesionist, și îl întîlnește pe viitorul său partener și prieten Ion Țiriac. De aici pornește frumoasa carieră a sportivului, cîștigînd turnee dintre cele mai viscate de către toți tenismanii, cum ar fi Us Open (1972, 1975), Wimbledon (1973), Roland Garros (1970), Turneul Campionilor de patru ori, iar pentru Cupa Davis a jucat timp de 18 ani cu un număr de 146 de meciuri de simplu și dublu, cîștigînd 109. Deci, un nume cu renume. Nîmic incontestabil.

Marele regret al său, cum afirmă însuși sportivul, este că pînă la 18 ani din cauza regimului nu a părăsit România, pentru a juca la campionatele internaționale. În 1965 fiind în Egipt, vine vestea că unul dintre liderii comuniști a murit și el a fost rechemat, pentru că era doliu național și în astfel de situație nu se putea juca. În astfel de condiții a devenit Ilie Năstase om cu renume și, dacă aș mai fi avut posibilitatea, aş fi scris despre el la nesfîrșit. Viața lui e ca o carte pe care poți să o citești cu nesăt. Încercați să-l descoperiți, pentru că e un exemplu demn de urmat.

Olesea CURMEI

RIVALUL CUIBURILOR DE CONDORI

Există un locaș misterios, ascuns printre munții, pe care civilizația incașă („fiii Soarelui”) îl îmblînzează îscusit. Acest popor curajos a creat, cu mai bine de cinci secole în urmă, un imperiu imens în partea apuseană a Americii de Sud, ce se întindea pe teritoriile de azi ale Peru, Chile, Bolivia, Ecuador, Columbia. Necunoscind roata și nici instrumentele de fier, au construit drumuri în întregul imperiu muntos – peste 16 mii de kilometri. Impresionează drumurile și potecile, săpate în rocile și stâncile dure. Peste defileuri aruncau poduri amețitoare din liane. Erau constructori și ingineri desăvîrșiți, dar imaginația este depășită când vezi ruinele citadelei, agățate de creasta muntelui, mai aproape de cuiburile condorilor.

Machu Picchu (*pisc bătrîn*) – aşa îl cunoaște o lume întreagă, de mai bine de un secol. La 24 iulie 1911, arheologul Hiram Bingham, tânăr profesor la universitatea Yale (SUA), ghidat de un aborigen, a ajuns pe platoul de pe muntele Machu Picchu. În fața ochilor i-au apărut ruine de granit, ascunse în vegetația abundantă. Un loc foarte neobișnuit pentru a fi locuit – la 2430 m deasupra nivelului mării, cu pante abrupte periculoase, izolat de civilizație și uitat de urmași. Bingham de către anii era în căutarea ultimei capitale a imperiului inca – Vilcabamba. Puținele informații despre acest oraș le spicuisse din arhivele conchistadorilor spanioli – incașii nu aveau scris și nu au lăsat însemnări – aveau doar o limbă vorbită și o metodă de a transmite mesaje prin înnodarea ațelor la diverse distanțe. Bingham era convins că a găsit orașul căutat, dar nu a avut dreptate. Oricum, meritul lui e enorm – că în anii 1911-1912 a organizat expediții la Machu Picchu pentru a elibera ruinele medievale de arbori și arbuști și a le studia. Astfel, inițial, a fost salvat platoul de 530 x 200 de metri cu 172 de edificii, apoi și toate terasele adiacente. El a fotografiat toate etapele, începînd cu momentul descoperirii și a publicat un raport amănunțit în faimoasa revistă *National Geographic* în 1913, astfel făcînd cunoscută descoperirea sitului în întreaga lume.

Misterul este săpîn pe tot ce ține de Machu Picchu – cine a construit așezarea, pentru ce, cum, cu ce tehnologii? De ce și cum, în ce împrejurimi au dispărut locuitorii săi? Se presupune că este opera legendarului rege Pachacútec și a existat în anii 1450 – 1532. Ar fi fost o reședință și un teatru ritual. Aici se puteau afla de la 200 la 1000 de locuitori. Se disting trei zone cu menire diversă – trai, ritual, observări astronomice. Unele ziduri conțin bolovani imensi de granit, slefuiți ideal și așezati în aşa mod, încât între ei nu începe nici o foaie de hîrtie. Cutremurele nu distrug clădirile – pietrele se zdruncină ușor și revin în cuiburile lor, unice pentru fiecare dintre ele. Sînt și blocuri de piatră cu tocmai 32 de fețe, care contactează perfect cu celelalte din jur, fără gram de mortar. Aici întîlnim și un observator cu trei ferestre, care permit determinarea solstițiilor și a altor fenomene astronomice. Impresionează și terasele ridicate pe pantele abrupte ale muntelui. Ele dispun de un drenaj impecabil, astfel că apele nu le distrug și nu provoacă eroziuni. Se consideră că erau destinate cultivării culturilor tradiționale – porumbului, cartofilor. Iar apele pluviale din orașel erau îndreptate prin canale în bazine subterane, unde se limpezeau și se foloseau pentru alimentare și gospodărire.

Considerat una dintre cele șapte minuni ale lumii moderne, Machu Picchu este o atracție turistică de succes. Este inclus în patrimoniul cultural universal UNESCO (din 1983), care a decis că, în scopul conservării adecvate, să reducă numărul vizitatorilor zilnici la 2500.

De centenarul descoperirii sitului, o bună parte din artefactele, pe care Bingham le-a dus la universitatea din Yale, au fost returnate și sunt expuse în muzeul citadelei. Deși mai apar vești despre noi descoperiri la Machu Picchu, misterul istoriei sale scurte încă nu e dezvăluit. Machu Picchu mai are să ne surprindă.

Iurie SCUTARU, doctor în științe

Violeta ZABULICĂ

Rubrică susținută de Valerie VOLONTIR

OACHEŞĂ

MICI NEÎNTELEGERI

PAPAGALUL CU MIROS RAFINAT

Un coleg de facultate îmi povestea că fiică-sa de cinci anișori îl tot rugă și îl rugă să-i cumpere un papagal. Părinții încercau să-o ademe-nească cu jucării și cărți cu povești și desene, motivând că această pasare are nevoie de o îngrijire specială. Fata însă nu se lăsa îndupăcată, voia un papagal și gata. Înăuntru la urmă, i-a adus cu tot cu colivie un pui de papagal, cu un penaj verde și ro-

cală, în stomacul papagalului a fost găsită o... guma de mestecat, pe care îndrăgostita de păsări exotice, după ce o mestecase în gură, o lăsase pe un șervețel pe pervazul ferestrei.

(Andrei Munteanu, zoolog, profesor universitar, doctor în biologie: *Papagalul, lăsat fără supraveghere, curios de obiecte noi, ca orice pasare, a fost atras de guma și de mirosul ei specific. Guma de mestecat, care nu este digerabilă și nu poate fi mistuită, se lipește de esofagul păsării din care cauză se înădușă. Guma poate ajunge pînă în pipotă (stomac) și nu e posibilă evacuarea ei; în felul acesta, apare ocluzia intestinală (închiderea orificiului) și vietatea, în cea mai mare parte pasarea juvenilă, pierde. Anatolie Pancenco, stomatolog, doctor în medicină, conferențiar universitar: Partea pozitivă a gumei de mestecat este că ea curăță ginge și dintii, pe care-i întărește, și dezvoltă sistemul stomatognat, articulația temporomadibulară, mușchii regiunii faciale, dintii... Partea negativă a gumei de mestecat e că ea este un corp străin în*

ZI DE NAȘTERE

și aprins și cu ciocul gros. Chiar dacă creștea bine și frumos, vîtărea exotică n-a prins darul vorbirii nici peste o lună, nici peste un an, nici peste trei ani – distra gazdele și oaspeții doar cu niște sunete gălăgioase dacă nu i se acordă destulă atenție. Cu toate că nu voia să învețe nici cîteva cuvinte din vocabularul omenesc, copila îl iubea și se împăca bine cu el. Cînd îi dădea drumul din colivie, papagalul examina de cîteva ori încăperea, ca, pe urmă, să se așeze pe umărul fetei, apoi în palma ei, ciugându-se ca un răsfățat fărămituri de pînă și semințe.

Odată fata l-a sunat pe taică-său la serviciu, spunîndu-i în bocete că bietul papagal, după o plimbare prin casă, s-a retras pe neașteptate în colivie și, lăsîndu-se pe o parte, abia răsuflă cu ciocul larg deschis. Părintele a revenit de urgență acasă și a fugit cu pasarea la cea mai apropiată clinică veterinară. Ghinion însă, pe masa medicului ea și-a dat ultima suflare. După o intervenție chirurgi-

gură care provoacă glandele salivare, eliminînd mai multă salivă. Ca rezultat al secreției sucului gastric, pot fi provocate dureri și boli gastrice. În urma mai multor studii, cercetătorii au identificat pe o singură guma de mestecat peste o mie de specii de bacterii. Nu recomandăm guma de mestecat, în special copiilor, iar acei care o folosesc să n-o arunce la întîmplare, ci să-o învelească într-o hîrtie și să-o pună în lada cu gunoi).

Zilele trecute, așteptînd troleibuzul pe una dintre arterele capitalei, am observat un fost demnitar sfînd de vorbă cu o doamnă și mestecînd o guma. Deodată, în dreptul lor s-a oprit un taxi și superiorul de ieri pune punct discuției, cerîndu-și scuze că se grăbește la sala de forțe, scuipînd guma pe trotuar. Mașina a luat-o brusc din loc, iar în acel moment un porumbel înghițî guma de mestecat.

Valerie VOLONTIR
Fotografie de autor

Urmare din pag. 24

Fic asta gîndindu-mă la taică-meu care, cine știe, poate că a fost un om cu cele mai bătucite mîini din lume. Uneori, în clipele de greutate, cînd am nevoie de o milă și eu pe lumea asta, mă rog pînă la lacrimi, după care simt la distanță de ani cum mîinile tatei se aburcă spre creștetul meu. Ca niște aripi. Și cum coboară pe el. Ca niște păsări. Și cum zăbovesc pe el. Ca niște tristeți. Sînt poate unicele clipe de odihnă ale mîinilor acelea bătucite, care uneori, mi se pare, munceau și-n somn. Și nu doar mîinile, dar și genunchii, și coatele veșnic muncite, cîrpite și bătucite erau. Și nu doar genunchii și coatele, dar și umerii erau bătuciți, ca o piele de oaie, sărată și uscată de vînt. Și nu doar umerii, dar și cuvintele bătucite erau, de-o adîncă tăcere.

Toate muncile pe care le-a făcut în viața lui tăcînd le-a făcut, în genunchi și pe coate. Ca să mă hrănească pe mine. Și pe lumea întreagă. Da, știu ce spun, se întîmplă uneori în viața aceasta oameni care hrănesc o lume întreagă. Și tatăl meu a fost unul dintre ei. Încît mă gîndesc că dacă s-a îndreptat vreodată din spate, asta doar ca să mă mîngîie, să urce pe cruce și să zică: „Baiatul tatei!”. Mă uit cîteodată din valea aceasta a mea, din valea lumii și plîngerii, unde am coborât de ani buni, în Deal, la cer, spre satul copilăriei, ca la o cetate a Domnului, și mă-ntreb: ce-a fost oare? Nu știu. Doar crucea lui tata, care albește în zare, le știe pe toate. Doar mîngîierea lui le cuprinde. Și doar cuvintele lui le măsoară: „Baiatul tatei!”.

Sînt poate unicele cuvinte curate și adevărate, pe care le-am auzit și trăit aici pe pămînt. Probabil de asta le-am și grijît. Probabil de asta le-am și-nmulțit. Ca pe o floare rară a Duhului. Probabil de asta le-am și risipit. Pe dragoste. Pe ură. Pe iubire de sine. Pe invidie. Pe frică. Pe tot ce înseamnă o viață de om, încît astăzi, adunîndu-le în fața tăcerii lui tata, mă cutremur, nimic nu s-a ales din ele, din miile pagini gîndite și scrise de mine, din uriașa zestre a lui tata. Doar o crestătură pe degetul cel inelar. Nici cît să zic: „Mulțumesc!”. Nici cît să scriu: „Te iubesc!”. O bătătură a cuvîntului asta e viața mea. O mușcatură de șarpe pe inelar, care iată este mușcată și ea de Internet. O rușine. Pentru rușinea aceasta mă rog diminetești. Poate rușinea aceasta se lipește de inima mea. Poate se preface la masa de scris într-o pasăre, care zboară sus, în Deal, la picioarele tatei și-și face cuib fericit.

Ion BRADU

Rubrică susținută de Vlad BERCU

DE CE CRESC TARIFELE?

Afost un şoc. Aşa a fost să fie. Tarifele la energia electrică au fost majorate cu 30-37 la sută. Consumatorii deserviți de Union Fenosa Furnizare plătesc de la 9 noiembrie aproape dublu. Oamenii au contestat noile tarife. Au cerut chiar anularea lor. Autoritatea de reglementare le-a suspendat pe 60 de zile, apoi, pe încă o săptămînă. Auditul nu a scos la iveală mare lucru, pentru că motiv regulatorului să fie mai exigent la majorare. A fost prima majorare după cea din 2012. Venită ca o povară grea pentru populație, mai ales, dar multășteptată de producători. Veniturile din tarife nu mai acopereau cheltuielile pentru procurarea energiei. Cîteva luni și unii furnizori, probabil, ar fi intrat în incapacitate de plată.

De ce sînt majorate tarifele? Să vedem ce spun cifrele, căci ele contează. În mai 2012 la stabilirea tarifului la energia electrică a fost luat în calcul un curs de schimb de 11,83 lei pentru un dolar. La mijlocul anului 2014 cotația era de 14 lei pe dolar, iar pe la sfîrșit de an trecuse de 18, ca în lunile următoare să se apropie de 20. Prețul de import în dolari SUA a rămas același.

Contabilitatea e simplă. Compania plătește pentru importuri în valută, vinde însă energia electrică în lei. Cheltuielile cresc. Și aceasta pentru că dacă acum trei ani, pentru a întoarce banii Centralei de la Cuciurgan de la care s-au făcut achiziții în valută americană, plătea 1183 de lei pentru 100 de dolari, în iulie 2015 aproape 1900 de lei. Adică plătea cu aproape 60 la sută mai mult pentru achiziții. Iar aceasta înseamnă nici mai mult, nici mai puțin 1,3 miliarde în plus. Evident că există și alți factori care sînt luați în considerare la stabilirea tarifului. Investițiile, de exemplu, și alte cheltuieli.

Specialiștii de la Institutul de Energetică al Academiei de Științe a Republicii Moldova spun că tarifele la energia electrică ar putea fi reduse cu cel puțin 9 la sută. Ei au argumentele lor. La fel, cum și cei care arată la intermediari. Sînt însă niște lucruri care trebuie analizate mult mai înainte de stabilirea tarifelor.

Au dreptate acei care cer ca audierile să fie organizate cu calcule făcute publice cu mult înainte de-a întinde masa de discuții. Un control public ar spulbera toate suspiciunile. Și mai este o condiție, la fel de importantă, regulatorul să fie scos de sub control politic. Amînarea majorării tarifelor a fost, în fond, o decizie dictată de politic. Iar amînările se răzbună. Ca și în cazul din 2015.

În 2016 ne așteaptă noi majorări. O spune și BNM, și furnizorii, și unii experți.

Alexandru DIMITROV

ÎN TOATE DĂINUIE ARMONIA

Corina GROSU, cl. a XII-a, profil umanistic. Este elevă la Liceul de inventică și creativitate *Prometeu-Prim*. Premii/locuri internaționale: două Premii Speciale de la editura *Aquila* și mențiune la *Olimpiada Internațională de Limbă, Literatură și Spiritualitate românească*, desfășurată la Oradea, jud. Bihor (2013). Premiul întâi la Concursul *Ion Barbu – Dan Barbilian*, România (2015).

*J*n ce a constat Concursul *Ion Barbu – Dan Barbilian*?

— Acest concurs se desfășoară în două secțiuni: una de matematică și alta de limbă română. Secțiunea la care am participat a avut trei itemi: comentarea viziunii barbiene asupra vieții din poezia *Umanizare* din mai multe perspective de analiză a unei opere literare, realizarea unui eseu despre dualitatea materiei și a unei scrisori adresată colegilor sau viitoarelor generații, încheind scrierea cu ultimul vers al poeziei: „Mi s-a părut că domul de gheță se topește”.

— Iți amintești de primul concurs la care ai participat? Cum a fost?

— Vorba de olimpiada de sector la limbă și literatură română, la clasa a IV-a. În minte tot: temperatura de afară, aspectul sălii în care am scris, tremuriciul, confuzia și emoția de grija a mamei, lizibilă pe chipul ei, după ce am ieșit din sala de clasă.

— Cine este criticul tău cel mai bun?

— Criticul meu cel mai bun este mama. Fiind o fire încăpăținată și ambicioasă, forță de convingere a mamei îmi pare, uneori, inutilă. Cu toate acestea atunci cînd greșesc, îmi răsună replica *Trebuia să ascult de mama*. Odată cu perindarea anilor, deciziile noastre au început să coincidă, înțelegindu-ne doar din priviri.

— Ce-ți place să faci în timpul liber?

— Îl petrec clături de cei dragi, citesc cărți de specialitate în domeniul managementului și marketingului și fac voluntariat, fiind membră și past-president al clubului de voluntariat *Interact* Chișinău.

— Care a fost cel mai bun sfat pe care l-ai primit vreodată?

— Să aleg foarte atent oamenii care mă înconjoară. Dacă la vîrstă de 16 ani aveam o grămadă de prieteni, la 18 ani am rămas cu doi și cu familia.

— Dacă ai scrie o carte, care ar fi tematica?

— Sigur ar fi una de dragoste. Consider că acest sentiment stă la originea a tot ce ne înconjoară.

— Ce vrei să faci în viitor?

— Îmi place mult domeniul marketingului și al administrației proiectelor, iar facultatea la care voi aplica va fi una din acestea două sau chiar ambele. Aici voi putea îmbina armonios gîndirea logică cu abilitățile de comunicare și creativitatea.

Pentru NOI – Olesea COSOI

Rubrică susținută de Daniela CODREANU

BALADA CELOR CINCI MOTĂNAȘI și POVESTE FURNICII. Ion Druță. Chișinău: *Cartier codobelc*, 2015.

Cîte 32 de pagini fiecare ediție, pagini care te bucură la propriu, pagini care răscolesc o copilărie

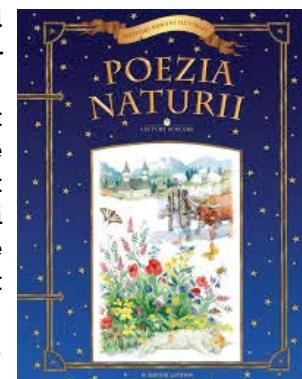

îndepărtată sau posibil îci, pe aproape. Mesajul operelor arhicunoscute ale consacratului scriitor Ion Druță, reeditat în această ediție de vis, e pe cale de a crește frumos noi generații. Ilustrațiile te lasă fără cuvinte, te fură chiar. În primul caz e vorba despre ilustrațiile Mihaelei Paraschivu, în cel de-al doilea caz semnează Silvia Olteanu. Lectură plăcută, dragă cititorule, în compania celor mici vei savura o rază de lumină.

POEZIA NATURII. Lecturi școlare. Chișinău-București, *Litera mică*, 2014, 48 p.

De-ți este dor de primăvară sau de vacanță de vară, de te vezi rătăcind printr-o poieniță în plină toamnă sau poate vrei la săniuș, *Poezia naturii* îți sare în ajutor. Mai greu e cu vacanța de vară în plină iarnă!

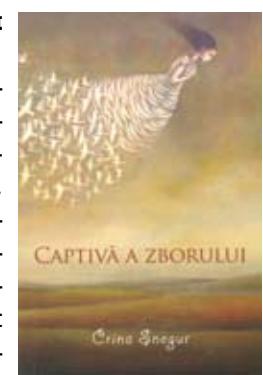
V. Alecsandri, M. Eminescu, Șt. O. Iosif, G. Coșbuc, O. Goagă, G. Topârceanu, L. Blaga, N. Labiș, G. Vienu și O. Căzimir îți dău întîlnire la spectacolul naturii, te invită să observi cum alternează fenomenele naturii la schimbul anotimpurilor.

CAPTIVĂ A ZBORULUI. Crina Snegur. Chișinău, 2015, 112 p.

La doi ani de la apariția placștei de versuri *Vals pe tăiș*, Crina Snegur, elevă în cl. a XII-a, Liceul Teoretic *Pan Halippa*, Cubolta, Sîngerei, își adună versurile într-un alt mânunchi sensibil. Redactorul cărții, poetul Leo Bordeianu, a umărit cum s-a șlefuit acest talent în toți acești ani prin intermediul revistei NOI: „Denotă o depășire netă a nivelului artistic din prima carte. Textele sunt bine structurate, beneficiind de profunde plonjări în timp și spațiu, de multiple trimiteri culturale și de un veritabil fior poetic”.

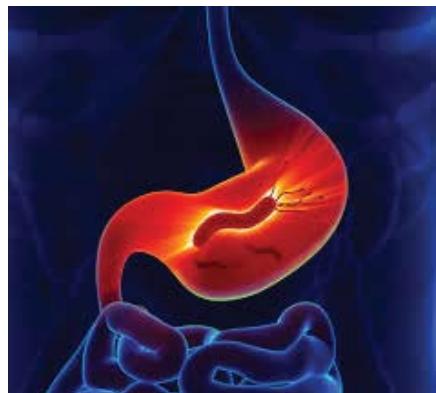
Cuvîntul introductiv al lui Nicolae Dabija, *Lacrimă plînsă de două ori*, este promițător: „Un îndemn al meu pentru mai tinerii confrății de condei a fost să facem tot posibilul să ne merităm poeziile. Adică – harul cu care ne-a înzestrat Cel de Sus. Crina Snegur are, indiscutabil, harul necesar pentru a face Poezie”.

Rubrici susținute de Valeria PRODAN

HELICOBACTER PYLORI

Hînă nu demult eram sigură că cele mai răspinse infecții sunt cele respiratorii. Am fost uimita să aflu că de fapt lucrurile stau cu totul altfel și că, în prezent, jumătate din populația globalului este infectată cu Helicobacter Pylori – o bacterie care pătrunde și locuiește în peretii interni ai stomacului, rezistând în mediul acid al acestuia. Este o bacterie prezentă peste tot în mediul înconjurător și cu toate că este una agresivă, destul de periculoasă, este și cea mai ignorată. Infecția cu Helicobacter Pylori se dobândește în copilărie și poate trăi în organism toată viața. În unele cazuri virusul nu manifestă simptome și dispără de la sine. Însă atunci cînd aşa simptome ca durerile abdominale puternice, balonarea, indigestia se fac deseori resimțite, este vorba de o urgență medicală. În cîțiva ani, în lipsa tratamentului necesar, această bacterie duce la o serie de complicații, cum ar fi gastrita, ulcerul gastric sau duodenal și cel mai grav, poate genera cancerul stomacal.

Există anumite măsuri care ajută la prevenirea infecției cu Helicobacter Pylori. Apa murdară și igiena deficitară sunt principaliii factori de infecțare cu această bacterie. De aceea, se interzice consumarea apei din surse nesigure, iar spălatul frecvent pe mâini cu apă caldă și săpun este o procedură esențială. Helicobacter Pylori este prezent pe majoritatea alimentelor, atât de origine animală, cât și vegetală. Din acest motiv alimentele trebuie prelucrate termic suficient, iar fructele și legumele trebuie spălate riguros. Transmiterea Helicobacter Pylori se face și prin intermediul veselei infestate, și anume prin folosirea în comun a tacîmurlor și a paharelor. O alimentație sănătoasă, bogată în fibre, precum legumele, cerealele, boboasele, ajută la prevenirea infecției, dar și la reducerea efectelor negative la persoanele bolnave. Totodată, se recomandă evitarea produselor alimentare cu un conținut sporit de conservanți, sare și zahăr. În schimb, trebuie încurajat consumul lactatelor bogate în probiotice, precum iaurtul, chefirul și laptele băut.

Nu în ultimul rînd, se recomandă testarea pentru Helicobacter Pylori, care poate înălță riscul infecției și al dezvoltării unor complicații severe.

FLORICELE DE PORUMB

Iarna, cel mai bun prieten pe care îl ie și cu tine în fața televizorului este un bol plin cu floricele de porumb. Deliciu pentru iubitorii de filme și nu numai, floricele de porumb, numite ușoare și nutritive și în același timp constituie o gustare binevenită. În sine, porumbul este o cereală bogată în vitamine, acid folic, fibre și antioxidanti – mai mulți decât în unele fructe și legume. Dacă sunt preparate corect, floricele de porumb oferă organismului necesarul de grăsimi vegetale, proteine și glucide și au un efect pozitiv asupra digestiei și a inimii. În același timp, acestea acționează benefic și asupra firilor de păr – le întărește de la rădăcină și le protejează de factorii externi.

Cînd eram mică, floricele de porumb erau deliciul preferat al tuturor copiilor. Așteptam cu nerăbdare lîngă vasul în care pocneau boabele de porumb aruncate în uleiul încins, după care le ronțăiam cu plăcere. Însuși procesul de pregătire era ceva special pentru noi, urmărint cu interes cum înfloreau „boabele din cecun”. Astăzi puini sunt cei care mai gătesc floricele de porumb după rețeta tradițională, aceasta fiind înlocuită cu pungile „magice” de popcorn pentru microunde. Este mult mai simplu. Ai cumpărat punga cu boabe, special prevăzută, o pui în cuptorul cu microunde și în 1-2 minute o porție generoasă de floricele este gata, fără nici un efort din partea ta. Din păcate însă, nici nu îți dai seama că acest lucru pe cît de comod și simplu pare,

pe cît de nociv este pentru sănătate. Pungile de popcorn pentru microunde, pe lîngă boabe de porumb mai conțin și multe grăsimi, coloanți, și diverse arome artificiale îmbătoare, precum cea de unt sau de cascaaval, care ne amenință în mod direct sănătatea. Produsele chimice aplicate în interiorul pungilor și însuși popcorn-ul din interiorul lor sunt dăunătoare organismului și, în primul rînd, pentru ficat, rinichi și imunitate. La fabricarea floricelelor de porumb pentru microunde se folosesc și o serie de uleiuri care devin toxice și care blochează arterele, îmbolnăvind inima. În plus, sănătatea ne este afectată și de emisiile de la microunde.

Evident, cele mai recomandate și mai sănătoase floricele de porumb sunt cele preparate acasă, după metoda clasică, pe aragaz. Acestea nu trebuie scufundate în ulei sau în unt. Așadar, se pune un vas la încins, se presără puțină sare grunjoasă și un strop de ulei, după care se aruncă în el grăuntele. Vasul se acoperă cu un capac.

MERCUR

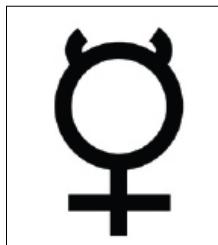
Mercurul este un simbol alchimic universal. După anumite tradiții occidentale, mercurul este sămînța feminină și sulful cea masculină, iar împreunarea lor subterană produce metalele.

India face din mercur un semen, un concentrat subteran de energie solară: este sămînța lui Shine, căruia î se consacră *lingam*-uri mercuriale. Mercurul are puterea de a purifica și de a fixa aurul.

Este hrana nemuririi dar este, de asemenea, un simbol de descătușare/liberare. Mercurul alchimic este simbolul *soma*-ului ale cărui secrete și circulație sunt controlate pe cît se poate de tantrism. Mai este, poate, și un mijloc de liberare prin întărirea trupului? Știința mercurului este expresia unei științe a regenerării interioare pe care o cunoaștem sub numele de *yoga*. Prima este presupusă a obține aur pur, iar a doua, nemurirea.

Conform analizei astrologice, planeta Mercur urmează imediat după cele două planete luminoase – Soarele, astru al vieții, și Luna, astru al generării, adică al manifestării vieții în lumea noastră tranzitorie. Dar Soarele este Tatăl Ceresc și Luna Muma universală, Mercur se prezintă drept Mediator – copilul lor. Cele două domiciliile sale, adică semnele zodiacului și a căror natură se armonizează cu cea a planetei, sint: Fecioara, care urmează semnului solar al Leului și Gemenii care precedă semnul lunar al Cancerului.

Cel mai apropiat vecin al Soarelui, Mercur, este cea mai rapidă planetă, cu salturi neîncetate. Zeul Mercur, din mitologia greacă, înzestrat cu aripi la picioare și foarte prompt, era mesagerul Olimpului. Astfel, Mercur este, esențialmente, un principiu de legătură, de schimburi, de mișcare și de adaptare. Și dacă mai adăugăm că atributul

său este caduceul, găsim și în acest simbol o natură dualistă în care se confruntă principiile contrare și complementare: întuneric – lumină, jos – sus, stînga – dreapta, feminin – masculin... Această circulație internă constituie condiția inițială a dezvoltării inteligenței: a separa lucrurile pentru a nu se confunda cu ele, a-și lăsa distanțele față de sine însuși. Acest joc contribuie la deturarea instinctului, la reprimarea vieții sensibile pentru a afirma lumea rațiunii. Pe acest teren se clădește socializarea ființei omenești, cu asimilarea uzanțelor și a convențiilor supuse regulilor logicii; comerțul spiritual prin ideile înveșmîntate în cuvinte, și comerțul materiei prin sistemul de schimburi reglementate. În fiecare dintre noi, procesul mer-

curian este acest auxiliar al Eului, însărcinat să ne abată de la seducția exercitată de subiectivitatea ce întunecă mintile și, odată cuvenită, să răscruccea celei mai bogate rețele de contacte cu lumea înconjurătoare, să ne îndrepte pe calea cea mai potrivită. În fața dublei presiuni a pulsunilor interioare și a solicitărilor exterioare, mercurul este cel mai bun agent de adaptare la viață.

Jean CHEVALIER,
Alain GHEERBRANT
Dictionar de simboluri,
București

CÎȚI OAMENI TRĂIESC ÎNTR-UN SINGUR OM?

Parcă nu mai sunt omul de ieri. Parcă nu mai sunt ca acum patru ani – replici pe care le repetă de la o vreme. Te uiti în oglindă și-ți vezi chipul și sufletul schimbat. Parcă deunăzi te înconjurați alți oameni, aveai alte idealuri, simțeați altfel. Pari aceeași, dar parcă totuși ești schimbată. Nu simți că ar fi vorba de o dedublare a personalității tale, ci doar că misună prin tine mai mulți oameni.

Schimbarea care se petrece cu tine se numește creștere intelectuală și spirituală. Este cunoscut faptul că omul se reinnoiește fizic la fiecare șapte ani, deoarece procesul de înlocuire a celulelor moarte durează în medie cam atât. Deducem că omul se transformă, devinând unul nou, schimbat. Te întreb atunci, dragă cititorule, oare spiritual omul nu se reinnoiește mai des de-acum? Valorile cresc și ele de la o zi la alta. Neplăcerea pe care o declanșează oamenii din tine ține de temerile și frustrările pe care le ai. Aruncă o privire în tine și să ordine.

Împacă-te cu tine! Încearcă să devii om în gînduri și în fapte. Și nu uita, oamenii au fost concepuți ca să fie buni. E simplu! Confortul pe care îl ai cu eul tău va dicta aspirațiile de mai departe. Lectura, plimbările în aer liber, sportul vor fi pîrghiile ce vor împrospăta această armonie. Și, bineînteles, un regim alimentar căt mai sănătos. Valorifică potențialul tău. Apelează la talentul cu care ai fost hărăzit. Pictează! Cîntă! Dansează! Joacă săh! Important e să te simți bine.

Mihai Eminescu în *Sărmanul Dionis* îți dă răspuns la întrebarea cîțu oameni sint într-un singur om: tot atâtia cîte stele sint cuprinse într-o picătură de rouă sub cerul limpede al nopții. Dar ca să-ți pui întrebări, să te frâmînți în continuare, făcînd cercetări asupra propriei persoane, te întreb cîțu oameni mor într-un singur om încîntă că acesea din urmă să moară?

GTA SPANO

Panoul Domingo Ochoa din Valencia avea doar 13 ani cînd și-a început activitatea într-un atelier auto din Torrente, iar la 22 de ani soarta l-a ales pentru munca de lăcătuș auto în Valencia pentru a deservi Ferrari și Maserati. Pe lîngă

automobilele sportive de lux, Ochoa a cunoscut și bolizii de Formula 1. Pregeata pentru curse bolidul Ferrari F1, condus de Marc Gene, și pentru totdeauna a îndrăgit

autosportul. Dar visul îl purta spre un domeniu interzis – își dorea să construiască un automobil sportiv

de stradă, care ar fi readus faima Spaniei de cîndva. În 1994 creează compania GTA Competicion pentru a participa cu echipă la curse, iar în 2005 fondează GTA Motor, menită să elaboreze modele proprii.

După cîțiva ani de proiectări și inventiile tehnice, în 2010 a adus în fața expertilor exigenți modelul GTA Spano. Coupe-ul era înzestrat cu motor V10 de 8,3 l, împrumutat de la Dodge Viper. Cei 780 c.p. în doar trei secunde acelerau pînă la 100 km/oră ca să se „astîmpere” la 350 km/oră. Impresiona și designul lui Sento Pallardo, dar și mai multe inovații, protejate de 5 patente internaționale. Printre ele – acoperișul de sticlă, ce își schimbă transparenta la dorința celor de la volan, monococul din

fibră de carbon și kevlar, garda la sol reglabilă intelligent. Din structură nu lipseau nici titanul și aluminiul, care conferă rigiditate fără a spori esențial masa – 1350 kg. La dorința șoferului, în regim de oraș propulsorul poate utiliza doar 450 c.p. Era posibilă și varianta motorului pentru alimentare cu bioetanol, cu sporire a puterii pînă la 840 c.p. Nu mai vorbesc de luxul interiorului – voi aminti doar că era prevăzută o monitorizare electronică continuă a tuturor componentelor, și un display multifuncțional în loc de retrovizor. și toate acestea celor 99 de posessori potențiali se propunea la „doar” 670 de mii de euro.

După o perioadă mai dificilă, compania suportă o redenumire – GTA Spania, și vine cu modelul

GTA Spania Spano. Pentru prima dată în construcția unor componente se folosește un produs al celor mai noi nanotehnologii – grafenul. Motorul biturbo V10 a mai adăugat ceva putere – pînă la 925 c.p. și viteza maximă a sporit pînă la 370 km/oră. Iar numărul de exemplare prevăzute să fie produse a rămas același – 99. Comenzile pentru modelul exclusivist deja

au venit de pe toate continentele. Chiar și pentru prețul prognozat de peste un milion de euro. Cu acest set de performanțe se pare că Domingo Ochoa renaște gloria Spaniei în automobilele sportive de lux și își realizează visul.

Iurie SCUTARU

MARTIE

170 de ani de la nașterea lui Vasili DOKUCEAEV, savant naturalist, fondatorul pedologiei contemporane, pedagog rus (1 mart. 1846 – 26 oct. 1903).

140 de ani de la nașterea lui Constantin BRÂNCUȘI, sculptor, pictor român, membru post-mortem al Academiei Române (2 mart. 1876 – 16 mart. 1957).

55 de ani de la stingerea din viață a lui Cezar PETRESCU, scriitor român (1 dec. 1892 – 9 mart. 1961).

140 de ani de la fondarea, la București, a ziarului *Timpul*, organul de presă al Partidului Conservator, la care au colaborat M. Eminescu, I. Slavici și I. L. Caragiale (15 mart./15 mai 1876-1927, 1937-1948).

75 de ani de la stingerea din viață a lui Nicolae TITULESCU, jurist, om politic, diplomat cu renume mondial, profesor, membru titular al Academiei Române (16 mart. 1882 – 17 mart. 1941).

160 de ani de la nașterea lui Mihail A. VRUBEL, pictor rus (17 mart. 1856 – 14 apr. 1910).

60 de ani de la stingerea din viață a Irène JOLIOT-CURIE, fiziciană și chimistă franceză, laureată a Premiului Nobel pentru chimie (12 sept. 1897 – 17 mart. 1956).

130 de ani de la nașterea lui George TOPÂRCEANU, poet, prozator, dramaturg, publicist și traducător, membru corespondent al Academiei Române (21 mart. 1886 – 7 mai 1937).

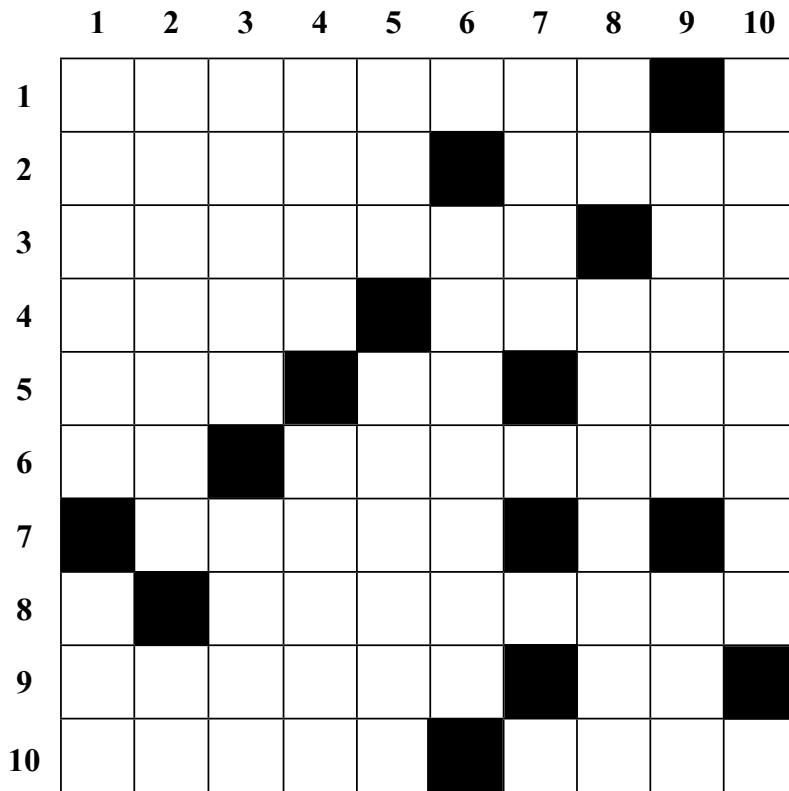
75 de ani de la nașterea lui Ion MELNICIU, lingvist, publicist, conferențiar universitar, doctor în filologie (24 mart. 1941).

75 de ani de la nașterea lui Joseph TAYLOR, astrofizician, profesor universitar, cercetător științific american, laureat al Premiului Nobel pentru fizică (29 mart. 1941).

160 de ani de la semnarea *Tratatului de pace de la Paris*, care încheia Războiul din Crimeea (1853-1856) și care prevedea retragerea către Principatul Moldovei a unui teritoriu din sudului Basarabiei cu județele Cahul, Bolgrad și Ismail (30 mart. 1856).

cuvinte încrucișate

ORIZONTAL: 1. În cinstea cuiva. 2. Pe o treaptă – Cu oale-n măini. 3. Vorbire cu sine însuși – Întrebare ca vină n-are. 4. Plenar... în cele din urmă! – Încornorată. 5. Nișel! – Pe cal – Asociația Inventatorilor și Tehnicienilor. 6. Din Iași – Păduri rare. 7. Mereu rîzi de ei. 8. A scoate în relief niște calități. 9. Festivitate ostășească – Lae! 10. O fi prietenă – Soț.

VERTICAL: 1 Sparg gheata – Gheată în cupor. 2. A aduna – Lamă! 3. Printre primii la nuntă – La romani ocroteau casa și familia. 4. Rola răsturnată! – Se scurge din faguri expuși la soare. 5. Organ vegetativ la bacterii – Ghicitoare în versuri. 6. Din lut e și cîntă. 7. Haină romană. 8. E al ei – Măsoară presiunea (pl.). 9. Oțetit – Fierbințeală. 10. Are putere creatoare (fem.).

Cel mai lung joc de șah a presupus 269 de mutări și a durat douăzeci de ore și cincisprezece minute finalizîndu-se cu pat (remiză). Teoretic, durata celor mai lungi jocuri variază ajungînd la anumite extreme (5000+ mutări), dificultatea jocului fiind sporită de reguli speciale (plus mutări îndoieelnice!), de exemplu, regula celor 50 de mutări și regula celor trei mutări repetate (dacă aceeași poziție apare de trei ori jocul poate fi considerat remiză; pozițiile nu trebuie să fie consecutive).

Răspunsurile corecte – nr. 12, 2015

cuvinte încrucișate

ORIZONTAL: 1. Polar. Spig. 2. Aman. Atone. 3. Tactică. Za. 4. Iț. An. Neam. 5. Orgi. S. P. 6. Ac. Chintes. 7. Ținte. Loză. 8. Orbită. Nit. 9. Rc. Cărniță. 10. Ianat. Tain.

VERTICAL: 1. Patinatori. 2. Omăt. Circa. 3. Lac. NB. 4. An-

tarctica. 5. Înghețat. 6. Ac. II. Ar. 7. Stan. N. L. 8. Po. Estonia. 9. Înzăpezită. 10. Geam. Satan.

trei variante – un răspuns

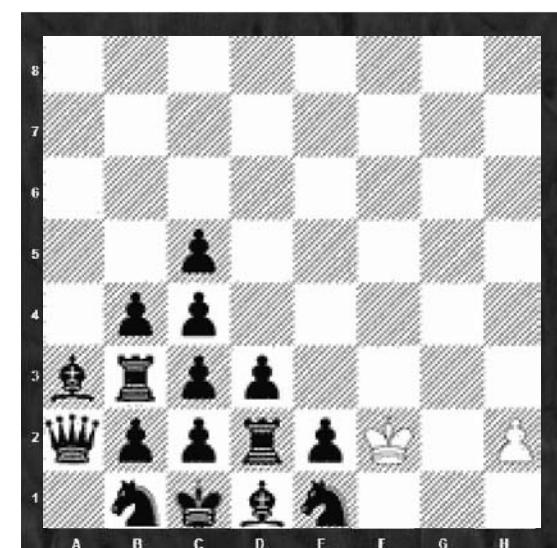
Cuvîntul *imuabil* înseamnă *neschimbător; imprescriptibil*.

frămîntări de minte

A construit casă la Polul Nord.

Caissa

1. Dg6+ Rxg6. 2. Ne4X.

Ignat BEDNARIK (1882-1963): LA TROIȚĂ

Pictor, desenator și artist decorator român recunoscut mai ales pentru acuarelele sale. Lucrările din perioada de maturitate au adus influență simbolismului european în România. A dat expresie unei problematici filosofice atât prin compozиtiile sociale, cât și prin simbolismul portretelor sau al florilor care redau întotdeauna o stare de spirit. Omul s-a aflat în centrul preocupărilor pictorului. Mai ales, aspectul redării figurii umane în mișcare sau din cele mai variate unghiuri de vedere, sub haina insolită a acuarelei, era nou în artă din acea perioadă.

Lucrări: PORTRET DE FATĂ, LA PIAN, CU VIOARA, POVESTE DE IARNĂ, SCRISOAREA, IOANA, ZIUA MAMEI, A FI SAU A NU FI etc.

DIN NUMĂRUL URMĂTOR:

De vorbă cu interpreta BASARABEANCA.

poezie: Paula ERIZANU.

para lui Nătăfleață cu Victor PAVLIUC.

Bilanțul concursului-loterie și a concursului *numai pentru noi*.
pagina muzelor: Russell CROWE.

fii sănătos!: PERICOLE PARFUMATE.

Materialele cu tematică ecologică apar cu suportul financiar al Ministerului Mediului (Fondul Ecologic Național).

FONDATOR:
MINISTERUL EDUCAȚIEI

NOI

Fondat 1930
Serie nouă 1990

Redactor-șef:
Valerie VÖLONTIR

Valeria PRODAN
secretar responsabil

Leo BORDEIANU
redactor de secție

Olesea CURMEI
redactor artistic

Valentin GUTU
stilizator

Daniela CODREANU
corector

Alina BODROVA
contabil-șef

Ana CEAPĂ
operator

Sergiu FRUNZĂ
șofer

Comanda 73
Formatul 60x90 1/2
Coli de tipar 5
Tiraj — 4000 ex.

WE
(in Romanian Language)
Monthly magazine for
children and teenagers

ADRESA REDACTIEI:
Revista NOI,
str. Pușkin nr. 22,
MD 2012, Chișinău
Telefoane:
022 23 31 91; 022 23 37 25;
022 23 36 45; 022 22 22 45
Fax: 022 23 31 91
E-mail: revistanoi1930@yahoo.com
Facebook.com/ Revistanoi NOI
www.revistanoi.md

Tipografia Editurii
UNIVERSUL

Înregistrată la Camera Înregistrării
de Stat pe 11.08.2008
cu nr. 1003600012713

Vă rugăm să indicați la sfîrșitul
textelor, pe versoul desenelor și foto-
grafiilor, prenumele, numele, vîrstă,
clasa în care învățați, adresa com-
pletă, numărul de telefon.

Indice 31239.
Post-restant 34239
Prețul 15 lei

9 771857 079808 >

16002 >

ÎN PRAG DE PRIMĂVARĂ

Valerie VOLONTIR